

GALVESTONBAN A SZÖVETSÉGI ITALFELÜGYELŐK MEG A KATONÁK HATÁSKÖRI ÜGYE

A kormányzó visszautasítja Steet bírónak azt az ajánlatát, hogy a városban polgári rendőrséget állítson fel.

Hobby kormányzó nagy becsületet tartott a Rotary Club előtt.

GALVESTON, júl. 29. — A miliciei katonák mindaddig ott maradnak a városban, amíg az italfelügyelők meg nem állítják az italt. W. P. Hobby kormányzó ezt a kijelentést tette a Commercial Association tagjai előtt, Street bíró és Williams bíró, meg a gárda tisztjei előtt.

A konferencia, amelyet a Galvez hotelen tartottak zárt ajtó mögött, órákat vett igénybe. Street bíró, híre szerint, a mellett érvelt, hogy a katonaság vonják vissza a városból.

Street bíró azt az ajánlatot tette, hogy a polgárokból szervezzenek egy száz tagú rendőrséget, amelynek az legyen a feladata, hogy a katonaságot mindenben helyettesítse.

A törvény értelmében, ilyen esetekben tényleg minden polgárt lehet hívní rendőri szolgálatra. Az, aki ennek a kötelezettségének nem tesz eleget, száz dollár pénzbírsággal sújtják.

Ezt a programot Hobby semmi áron sem akarta elfogadni.

A kormányzó a gyűlés után az újságírók előtt a következő kijelentést tette:

„A katonák mindaddig Galvestonban fognak maradni, amíg meg nem nyugtatnak engem a körülmények, amíg nem látom a saját szememmel, hogy a rendre a polgárok maguk képesek felügyelni. Mint Texas kormányzója, mindaddig itt fogom tartani a katonaságot, amíg annak szükségét látom.

A kormányzó végül annak a nézetének adott kifejezést, hogy amíg a dokk munkások sztrájkja tartani fog, a polgárok nem lesznek képesek uralni a helyzetetnek.

AGYONLÓTT RENDŐR.

Irországbn nincs biztonságban az angol kormányzat embere.

CORK, IRORSZÁG, júl. 29. — Murray lovasrendőr tegnap este agyonlőtte valaki Clonakilly fűtéjén.

BELFAST, júl. 29. Belfastban nagy a nyugtalanság az élelmiszer miatt. A város polgármestere Londonberryről kért élelmiszereket, amiket azonban nem szállíthatnak, mert a vasutasok nem hajlandók olyan vonatokat tovább engedni, amelyekben katonák vannak.

Egy vonat, amelyet a szinn feleirek Letterkennyben híftón megállítottak, mivel katonákat szállított, még ma is a vonalon vesztegel.

Nevrben feltartáztattak tegnap három férfit egy Belfast-Dublin vonatot és elrabolták a postaszállítványt.

MARY ÉS DOUGLAS ITTHON

NEW YORK, július 29. Douglas Fairbanks és felesége, Mary Pickford az Olympic hajón visszatértek tegnap európai körútról. A nászutazásukat hétig tartott s öt országban vezetett keresztül. Anglián, Franciaországon, Hollandián, Svájcban és Olaszországon. Mindent nagy lelkesedéssel tüntettek mellette a nép.

A White Star vonal perje előtt hatalmas tömeg várta a művészpárt. A new yorki színészkörök nagy kiállításmentestették a fogadásukra. Hat motorkegypáros rendőr csinált utat a tiszol, éljenző tömegben keresztül Douglas és Mary amerikai zászlókkal díszített automobiljának a pier elé.

A polgárok tiltakoznak az ellen, hogy a szövetségi italfelügyelők magánlakásokba is behatolhassanak.

A hivatalos véleményt erre vonatkozólag mindennap várják.

WASHINGTON, júl. 29. — Az a kérdés, hogy a szövetségi italfelügyelőknek joguk van-e magánlakásokba behatolni és ott, kutatási engedély nélkül megnémi, miután mindent felforgattak, hogy van-e szeszital a lakásban vagy sem?

Kramerhez, a szövetségi italfelügyelőhöz az utóbbi időben az ország minden részéből seregestől érkeztek a panaszok, hogy a detektívek, search warrant nélkül, behatoltak magánlakásokba és ott ital után mindent felforgattak.

Ebben a kérdésben az Internal Revenue Office egyelőre még nem döntött, nagyon valószínűnek látszik azonban, hogy a döntés nem sokára meglesz.

Kramer szerint a megegyezés az volt eleinte, hogy a detektíveknek warrantot kell kiadni okvetlenül, mielőtt magánháza bemennének, hogy ott ital után kutassanak. Lehet azonban, hogy a helyzetükkel a detektívek több esetben visszaélték.

Különben az alkotmánymódosítás negyedik pontja erre vonatkozólag egész határozottan intézkedik. Ez a negyedik pont kimondja, hogy a polgárokat italkeresés ürügye alatt, a magánházaiban háborgatni nem szabad, csakis warrantnak az alapján. Viszont warrantot sem lehet derűre-borúra kiadni, csakis akkor, ha annak kiadására igazán alapos ok van.

Mindezek után nagyon valószínűnek látszik, hogy a szövetségi italemberek nem fogják bántani sem a cidert, sem a különböző gyümölcsleveket, amelyekkel majdnem minden háznak a pinéje tele van.

ANGLIA, AMERIKA ÉS A JAPÁN KÉRDÉS

WASHINGTON, júl. 29. — A napokban konferencia volt a külügyminiszteriumban, amely új korszakot jelent az Egyesült Államok nemzetközi politikájában. A kérdés, amiről szó volt, az Egyesült Államok és Japánország közötti viszony s ezzel kapcsolatban az Anglia és Japánország közötti viszony is. A megbeszélés során a jelenlét között ki, hogy az Egyesült Államoknak és Angliának a helyzete Japánországot illetően sokban hasonlít egymáshoz.

Szó volt a konferencián, amelyen az amerikai külügyminiszter s társain kívül az angol nagykövetség is részt vett, arról is, hogy a Californiában az ősz felé megejtendő népszavazás során surlódások támadhatnak az Egyesült Államok és a japánok között, ha California vizsgálja nem vonja a japánok ellen irányuló törvényeket. Erre pedig nem sok kilátás van.

A helyzet annyira fontos, hogy annak figyelemmel tartására külön hivatali létesítenek, amely mintegy tanácsadó szerepet játszik majd ilyen kérdésekben az elnök és a külügyminiszter mellett.

LETARTÓZTATTOT CSEM-PÉSZ.

Adler Mór fényképész, aki Szegeden át Jugoszláviaba akart utazni, a nyugati pályaudvaron letartóztatták. Bíróság névtelen gyalogsággal ugyanis 250 ezer koronát érő ékszereket találtak nála, amit a fényképész egy képerre rejtett el. Adler internálj fogják.

The State Bank

374-378 GRAND STREET, NEW YORK, N. Y.

HA HAZA AKAR UTAZNI, HA CSALÁDJÁT KI AKARJA

HOZATNI MAGYARORSZÁG BÁRMELY RÉSZÉBŐL, HA PÉNZT AKAR KÜLDENI, HA PÉNZT AKAR VENNII

két dolgot tartson szem előtt: BIZTOS ÉS MEGBIZHATÓ HELYRE

adja a pénzt, ahol PONTOS KISZOLGÁLÁSBAN

részesül. Nálunk mindent megtalálja. Mi minden iratot, mely a családja kihozatalához szükséges, megszerezük rövid időn belül. E bank vagyonra 85 millió dollár. Hiteveinek száma több mint 100,000.

Írjon vagy jöjjön el személyesen e címre: THE STATE BANK

374-378 Grand St., New York, N. Y. h s p

A NEDVESEK IGAZ BARATJA.

Alfred Smith, New York állam kormányzója, aki nyíltan állást foglalt a Volstead-féle törvény ellen és követeli a könnyű bor és sör szabad forgalmát.

A gyermekmunka eltörlése

Oly sokat hallottunk már a gyermekmunka megszüntetéséről, hogy igazán azt kellene hinnünk, nincs többé gyermekmunka. Pedig még mindig vannak szívtelen munkaadók, akik elfelejtik, hogy tiltva van a fiatal gyermekeket dolgoztatni és nem törődve azzal, mily káros hatással van a fejletlen gyermektestre a korai munka, hozzájárulnak a jövő nemzedék megrontásához.

A "Maradj az iskolában" mozgalom a Munkügyi Miniszterium Gyermekügyi osztályának közreműködésével indult meg egyelőre 20 államban, azzal a céllal, hogy nem annyira tilalommal, mint inkább megfelelő nevelés biztosításával küzdeni a gyermekmunka ellen. Ennek folytatása lesz az az új mozgalom, a "Visza az iskolába" mozgalom. A szüneti kereset sok gyermeknek elveszi a kedvét attól, hogy újra iskolába járjon. Ezekre igyekszik majd ez a mozgalom hatni, hogy folytassák tanulmányait.

Biztató jel a mozgalom sikerére az, hogy hatban a résztvevő államok közül a 10 és 15 év között levő gyermekek 20 százaléka rendszeresen foglalkozik földmiveléssel. A földmiveléssel foglalkozó gyermekek három negyedet teszik ki az összes gyermekmunkásoknak, miután a falusi gyermekek kizsákmányolását a legnehezebb megakadályozni. Nagyon természetesen aztán a tanulatlan emberek száma ezekben az államokban aránylag sokkal nagyobb, mint másutt.

A mozgalom mindenütt a helyi viszonyokhoz alkalmazkodva halad előre. Sok helyen mozgó fényképek mutatják be a korai munka káros hatását és az iskolázottság előnyeit. Másutt falragaszokkal és röpírtokkal buzdítják a fiatalokat az iskolák minél gyakrabbi látogatására. Beszédet tartanak a nagyobb gyermekek előtt, megmagyarázva nekik, mennyivel könnyebb lesz a dolguk, ha jól felkészülve lépnek az élet küzdőterébe. Nyomatványokat osztanak szét, megmutatva a gyermekeknek, hogy jövőjük függ az iskola elvégzésétől.

A következő 20 államban van már a mozgalom folyamatban: Alabama, Arkansas, California, Connecticut, Delaware, Illinois, Iowa, Louisiana, Maine, Massachusetts, Minnesota, Mississippi, Montana, Nevada, New Jersey, North Dakota, Rhode Island, Tennessee, Texas és Wisconsin.

CITY NATIONAL BANK
TRUST & SAVINGS BANK

Third and Main Third and Broadway
DAYTON, OHIO

PÉNZKÜLDÉS KÜLFÖLDRE

Ha pénzt óhajt küldeni az óhazába, vagy bármilyen üzleti ügyet akar külföldön lebonyolítani, úgy látogasson be intézetünkbe, szívesen szolgálatára állunk.

Szerdán és szombaton nyitva este 8 óráig.

E. LUSZTIG, Manager
A. KRUCHIO, helyettes manager

WOOD TÁBORNOK NEM SEGÍTHET HARDINGNAK

A hadügyminiszter döntése szerint tényleges szolgálatban levő katonák nem politizálhat.

WASHINGTON, júl. 29. — Leonard Wood tábornok, aki a republikánusoknak egyik elnökjelöltje volt a chicagói konvención, el van tiltva attól, hogy a közelgő elnökválasztási kampányban akár Harding, érdeklében, akár más valaki mellett politikai tevékenységet fejtessen ki.

Baker hadügyminiszter adott egy ilyen értelmű rendeletet, a miről mindenki azt hiszi, hogy egyenesen Woodnak szól. A rendelet így hangzik: "A hadügyminiszter utasítást adott ki, hogy katonai szolgálatban levő személyek ne vegyenek aktív részt politikai mozgalmak vezetésében. Az illetőknek meg van tiltva, hogy hivatalos állásukat a választások eredményének befolyásolására használják fel."

Azt hiszik, hogy Bakernek ez a lépése válasz az országos republikánus komitő ama nyilatkozatára, amelyben nyilvánosságra hozta Wood tábornoknak marioni látogatásával kapcsolatban, hogy a tábornok felajánlta Hardingnak támogatását az elnökválasztási kampány során s hogy Harding ezt az ajánlatát köszönettel el is fogadta.

Baker nem akart a dologban nyilatkozni, de azt hozta tette, a rendelkezze, hogy katonának nem szabad egyik jelölt érdekében sem kortes beszédet mondani. Mások különben szerint te a rendelkezésben semmi szokatlan sines, mert mindig az volt az álláspont, hogy a katonák nem politizálhatnak.

A KORMÁNYZÓ ÉS A BETÖRŐ.

NEW YORK, július 29. A Waldorf Astoria szállóban levő lakásán arra ébredt Andrew Crawford ügyvéd, hogy egy betörő van a szobájában az ágy lábánál. Az ügyvéd kiugrott az ágyból és dulakodni kezdett az izmos betörővel. Segélykiáltására összeszaladtak a vendégek, mire a betörő menekülni akart, amint benyitott egy szobába. Morrow kentuckyi kormányzóval találta magát szemben. A kormányzó pajamában rávetette magát a betörőre és kentuckyi módon hamarosan leütötte.

A betörőt átadták a rendőrségnek.

ELLIS ISLANDI HIREK.

NEW YORK — A Washingtoni állami Seattleből indult ki a vasút, mely 63 "nemkívánatos" bevándorlót hozott deportálás végett Ellis Islandra, Chicagóban és nyugat egyéb városokban szedték össze, a kezdetben csak néhány emberből álló csapatot, melyet egy orosz, egy francia, egy lengyel és egy angol nö.egésztettek ki.

Háromnak kivételével, az érkezettek közt nem voltak anarchisták, vagy egyéb fajta radikálisok és csak a "nemkívánatos" bevándorlók osztályába tartoztak, kik különböző módon váltak a közjótékony ságnak terhére. Az ellis islandi bevándorlási hatóság nem tárgyalja ügyüket; a deportálásukkal azonban egy ideig várakozni kell, mert a legtöbbjük ügyében ügyvédjük által habeas corpus eljárás is folyamatban a szövetségi bíróságnál, mely körülmény a deportálás megelőzését teszi szükségessé. Három embernek ügye teljesen befejezte levén, a bevándorlási biztos elrendelte, hogy azok deportálás végett egy legközelebb induló hajóra szállíttassanak. A bevándorlási biztos különben is, kurtán bánik el a

PONTOS SZESZ PERCENT ÉS PROOF MÉRŐ

Ara 5 dollár

Használati utasítással Kapható a VÖRS KERESZT PATIKÁBAN

5901 BUCKEY ROAD, CLEVELAND, O.

\$

A DOLLÁR

a mint Európába érkezik, megnövekedik értékében. Egyetlen dollárt tizesekkel, sőt százakkal mérnek európai pénzekben

ADDIO KOLDJON PÉNZT MAGYARORSZÁGBA, MIG A KORONA ÁRA FEL NEM MEGY.

Irjon felvilágosítást.

KISS EMIL

BANKÁR

133 SECOND AVE., NEW YORK

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Budapesti Iroda: KEREPESI-UT 1.

ORVOSI GYIMVÁLTOZÁS CHICAGOBAN.

Dr. Lévinger Ernő chicagói magyar orvos rendelés: 1337 Grand Ave., 11-12. emelet. 6-10 óráig található. Vasárnap 6 óra, 11-12 óráig. Tel: 1030 adams Monroe 182.

Budapest Fővárosi Kötvények

4 1/2% a kamat.

A tőkeért és kamatért Budapest fővárosnak mindenemű vagyona felel.

A kötvények a napi ársban amerikai dollárokra bármikor ismét átválthatók. Az cseckézes kamatok irókban mindenkor készpénzben felvehetők.

Eladási iroda:
MAX FLEISCHMANN
56 WALL STREET, NEW YORK.

MIÉRT A LEGNAGYOBB EGYLET A VERHOVAY EGYLET

Mert tagjainak száma felülmúlja a HUSZONÖT EZRET.

Mert több tagot számílna, mint az utána következő három nagy magyar egylet összes tagjai.

MIÉRT A LEGBIZTOSABB EGYLET A VERHOVAY EGYLET

Mert nem csak félmillió dollárt kezel, de tagjai a világ legnagyobb és legbiztosabb intézeténél, a Metropolitan Life Insurance Co.-nál, EZER dollár haláleseti díjra vannak viszontbiztosítva.

MIÉRT A LEGOLCSÓBB EGYLET A VERHOVAY EGYLET

Mert nincs egy másik olyan magyar, vagy más testület, amelyik mint a VERHOVAY EGYLET havi

EGY DOLLAR ÉS 75 CENTÉRT EZER DOLLAR HALÁLESETI DIJAT

Mert nincs egyiknek azonnal kifizetendő és eszenkívül HAT DOLLAR heti betegpénnyel segélyezett tagjai. AMERIKA MINDEN SZÁMOTTEVO MAGYAR TELEFEN TÁLL VERHOVAY FIGOKOKAT. — Kérdezőkódjón a fióktagjainál, vagy esen a címzett

Merkle Bank Bldg. VERHOVAY SEGÉLYEGYLET HAZLETON, PA.

1920 június 30.

AZ EGYIPTOMI HERCEGNŐ.

Della Patra hercegnő.

aki két detektiv kíséretében utazott legutóbb New Yorkból San Franciscoba, ahol apró csalási miatt törvény elé állítják.

VÁGY.

Írta: Bónyi Adorján.

Harmáztendős korában még mindig messze volt amaz egyetlen és érdekes, minden tulszágoktól. A szakadatlan előretörés, a folytonos munka alatt már meggyőződött, az őrméltóság, a magára erőltetett aszkézis sivárja tette. A gondolatai csak egyetlen mederben tudtak előrehaladni, a szemek csak egyetlen fényt láttak, a szívében mindig ugyanazon egy monoton, lágy és szorongó hang zörgött, nem volt semmi semmi más, csak az a távoli és halálisan sóvárgott és még mindig elérhetetlen látás eredmény, amely felé rettenetes és estigedetlen akaraterővel hajszolta magát; és közben nem vette észre, hogy öregszen, ideje eltoppannak, ajka és szíve színtelenül lesz, ahogy belepi a befáradottság ködét és a lassu megsemmisülés felé zuhan hang talanul, ellenállhatatlanul.

A kis-embernek azzal a makacs és elpusztíthatatlan szemmel szeretett, amelyet csak a gyenge és ellentállásra képtelen lelkének ily megőző ereje, ily halális méregként magukba szívni. Körülötte évek kerestül lühege és örömeit, szédülteit, mely és ingerlő örvényeit kitárva zúgott-zengett látott semmit. Szemét eltakarta, hogy csak egyetlen messzi képet láthasson: azt a lányt ott távol, abban az elrejtett városkában, azt és senkit sem mást.

A NŐI VITORLÁS VERSENY GYŐZTESE.

Miss Fisher és a győztes vitorlás.

A vitorlás téboly erősen hódít a nők körében is. A legutóbb tartott női versenyen Miss Fisher győzött "The Mouse" nevű hajójával. A boldog nő, még Sir Thomas Lipton, a világ legelőkelőbb vitorlás embere is üdvözölte.

Most már nem tagadható meg magadat, itt vagyok. Az utja elején belátta azt, hogy igaz volt a lányának: ő kicsiny és szürke és fénytelen ember, a társadalmi külsőségek minden csillogó köntösét meg kell szereznie magának, hogy egy életre elfogadható tásra lehessen egy ilyen megkülönböztetett női lánynak. Körmeivel, fogvaival tépte hát a sorost, hogy kicsikarja tőle az áhitott beteljesülést.

Fáraoztó, fullasztó ut volt, de a pályáján tekintélyesen haladt: pénzre gyűlték, embertársak tisztelte kezdetét feléje világitani. A meztéri éji közeledett feléje, bár távolról még. Sokszor gondolt e mérhetetlen hosszának látású idő alatt ilyesmire: másként kellett volna tenni, valami nagyszerű, férfias és erős gesztus kellett volna a lány szavaira válaszul, elragadni, elrabolni vagy pedig feltárni égő és vérző bensejét, hogy meghassa, valami bolondságot és gyönyörűséget kellett volna akkor tennie, nem pedig behajtani fejét ebbe az igába; — ámde az ilyen gondolatokat mindenkor erős kézzel elűzte: "botor gondolatok; ostoba gondolatok, menjetek tölem, szebb ez így, a dicső munka és a gyötrelmesen azó fáradság fog nek egyedül érdemessé tenni az isteni ajándékra..."

Most úgy számította, hogy e szabályos és megszakítatlan robotban még öt esztendőnek kell eltelnie. Körülbelül öt év kell ahhoz, hogy aranyban annyira kinos legyen mögötte, hirnévben és tekintélyben akkora legyen lábai alatt, amekora naggyá tesz egy embert. Öt esztendő... Sok idő lesz. De a jama már irt nem éreztek, szemek már színeket nem láttak, lelke már becsúszott a maga nagy vágyának elnyelő ágyába s mint egy gép indította meg megmaradt erejét ehaz az öt esztendőhöz.

Es történt ekkor egy napon, hogy a lány, a sötételem és búska, a távoli városkából, bekopogtatott hozzá. Amikor belépett a szobába és ezek közt a falak közt, ahol még nő lélegzéssel nem tette soha unneppé a csendet, pillanattal a végigáradt ruhájának hajának, nőiségének jóságát, a férfi csak nem elájult az izgalomtól. A lány leült vele szemben. Kisé megértett volt és szomorú. Beszélni kezdett. Halkan beszélt és röviden.

— Apám mult hónapban meghalt. Én mindig megdagnak hittem magamat. Most kiderült, hogy szegényebb vagyok a falu koldusánál. Egyszerre mindenki elszaladt melőlem. A férfiak udvarlása kettészakadt, mint a cérnaszál. A barátaink hívások lettek. A barátom már csak szánni tudnak. Egyedül vagyok. Nincs senkim, és rettenetes és elviselhetetlen. Nézz, én nem tudom, mi történt magával ezek óta. Nézz, én már kicsit meghervadtam, már nem vagyok, a ki régen: búska és olyan hűres szép. De egyszer régen maga megkérte a kezemet. Ha ez az érzés még él magában, én most eljöttem ide, szeretnék ehhez a maga régi jó és tiszta érzéséhez menekülni. Ezért jöttem.

A férfi bámult rá és nem mondult. Ahogy a lány szava elhangzott, az ő testén bösen, durván, kráteri izzással ömlött végig elaltatott érzékeinek nagy, örömteli nyílása. De ez egy pillanattal tartott. Aztán csend lett és a férfi lelkén irritozatos hűvösség suhogott át. Le nem vette a szemét a lányról, percek hallgatott és gondolkodott. Mi történt? ... tetőtől talpig nekivertve a nagy csatának, évekig harcolt egy álomért, hogy naggyá és gazdaggá izmosodva, odaragadhason egyszer majd a szivére egy hasonló nő, egy nagyszerű, de delgett, búska és egyenlő sor su nót.

Ezt a nőt most egy szerencsétlen véletlen idehajtja eléje, váratlanul és idő előtt. Ide hajtja a megtörve, megalázkodva, kicsinyen.

Most már ő az erős, és a nő a gyöngy, az alázatos, a szerény.

Most már ő van magasban felett és a nő van lezuhanva szürkén a mályb...

Es mindez egy véletlen miatt. Hiszen ha nem tölti verejtékes munkában, kínzó robotban, ön-maga akaratának rabszolgaságában ezeket az éveket, ez a véletlen akkor is elkövetkezik, a lány akkor is itt roszket me nekölöben és reménykedve előtte.

Hát miért volt akkor az irtózatoss éveknek tömördek kilődása? Hát mi végből volt minden? Kimondhatatlan keserűséget érzett. Lezuhan valahonnét, a gyönyörű épület, amelyet lelkének éveken át való rendezületéből és fagyó testének feloldozott sejt-

CLEVELANDI HIREK

NÉPSZERŰ EMBEREK UJ VÁLLALKOZÁSA.

Demchák István és Pál Imre a "hajójegy és pénzküldő business"-ben. — Az amerikai magyarság régi, kiprobált harcossai vitték át néhai Szepessy L. József üzletét.

A tekintélyes és népes East oldali magyar negyed legismertebb üzleteibei közé tartozik Demchák István és Pál Imre. Mindkettőjükön bátran állíthatjuk, hogy nem csak szívesebben hazájukban, Clevelandban, ismerik őket, de mindenütt széles Amerikában, ahol csak magyarok élnek.

Demchák István és Pál Imre régi, kiprobált, buzgó harcossai annak a csatárnak, melyet amerikai magyar közügynek nevezünk. Es a Clevelandi magyarságnak ez a két népszerű katonája közös céget alapított most. Az East oldali magyarság bizonyára örömmel veszi tudomásul, hogy Demchák István és Pál Imre átvette a régi, harminc esztendő Szepessy L. József-féle irodát.

Szepessy elhalálása óta másodsorú ceszári gardiát a jónévű iroda, mely ezuttal azonban olyan kezekbe került, hogy előrelátó biznyossággal nagyarányú virágzása. Demchák István és Pál Imre csaknem minden east oldali magyar személynél ismerik és mindenki tudja rólok, hogy mindenkor igaz, őszinte barátai voltak a magyarságnak és soha sem létek vissza azzal a nagy bizalommal, melylyel az East oldali népe éveken keresztül kitüntette őket.

Uj vállalkozásukban csak ezt a bizalmat kéri a Szepessy-féle üzlet új tulajdonosa. Az iroda munkaköre épp olyan természetű ügyekre terjed, ki, melyeknek a bizalom az alapja. Demchák István és Pál Imre az összes hajózási társaságok megbízottai, foglalkoznak pénzküldéssel, ingatlanok adásával, vételével és a biztosítás minden ágazatával.

A magyarság régi barátai teljes erővel kezdtek meg új vállalkozásukat és máris szolgáltatásra állanak a clevelandi magyarságnak. Bátran megfósolhatjuk, hogy ezen a pályán épp oly sikeresen haladnak majd előre, mint a multban, mert a becsület, az odaadó, tisztességes munka után nem maradhat el az eredmény.

LÁBIZZADÁS ELLENI KURA TELJES JÓTALLÁS MELLETT KEPEK GYÓGYSZERTÁRBAN 2017. W. 25th St. Cleveland, O.

Kedvezmények.

Nálunk többféle kedvezményben részesülnek a mi betevőink s ezt a kedvezményt szeretnénk kiterjeszteni azokra a barátainkra is, akiknek eddig nálunk nincsen betétjük.

1-ször 5% kamat minden betétre.

2-szor A kamat a betét napjától számít és tart a kivétel napjáig.

3-szor A betét bármely pillanatban kivethető.

ATLAS

Fiókiroda: 8937 Buckeye Road

VAGYONALAP \$2,187,000

Weizer János ur bankunk alelnöke és fiókirodánk vezetője; Somossy József.

A CLEVELANDI PIAC ÁRSZABÁSA.

Julius 29.

Eljutottunk a nyári idény azon részéhez, ahol a hús-vágók üzletében valóságos pangás áll be, mert a kedvencei kerti vetemények földnyéhez érve, a fogyasztó közönség az évek ebben a szakában nagy előszere-ttel fordul a zöldség és gyümölcs piac idejéhez kötött természetmennyei felé.

A huspiai vízönt számol ezzel, s már előtte berendezkedik az üzleti pangásra, s pár héten át csak az alsóbbrendű, maradék húsmeleket jutnak piacra. Előmarha alig kerül eladásra.

Annál élénkbb a zöldség és gyümölcspiac, s a citrom kivételével az árak csökkenében vannak, tekintettel a mind nagyobb kínálatra, s a piacra érkező készletek bőségére. Hétfő óta lényegesen szálltak az árak.

Huszonnegy vasuti kocsi gyümölcs került eladásra, s a következő árak alakultak ki a vásár folyamán. Californiai narancs ládája \$3.10—\$7.15 minőség szerint. Citrom \$1.75—\$4. ami 40c. emelkedésre mutat. Californiai Bartlett körte \$3.55—\$4.00, vörös és kék szőlő \$1.75—\$3.70. Malaga szőlő \$2.75—\$4.35 ládánként, minőség szerint.

A fekete szeder, jó és nagy-szemű quartja 40 cent, málna 35 és 50 cent közt.

Görög dinnye darabja 15—40 cent nagyság szerint. Sárgadinnye californiai \$2.50—2.75 ládája, 8, 9, vagy 12 drb. arizonai zöldből \$4.25—4.50.

A vaj fontja 58—59 cent. A tojás tucatja 48—53 cent. Paradiesom üvegházi kezelésű \$2.25 tiz fontos ládákban. Tennesseei \$1.—\$1.25. St. Louis-i áru 50 cent husz fontos kosárral.

Élő baromfi. Jó tyúkuk 36c, csirke 35—45c, kokos 20—21c, tavaszi kacsa 38—40c. fontja.

A kukor má őr nagyban száz fontos zsák \$24.50. A burgonya ára folytatódag lefelé tart, \$8—\$8.50 ma barrelja.

ROBBANÁS EGY HAJÓN

Halálisan összeeggett a hajó káznifűtője.

A Union Fish Company halász-hajóján, a Gertrude T. gőzöson, amely a W. 11 St. lábanál horgonyoz, robbanás történt kedden. A nagy nyomás folytán a kazán egyik flueja kivágódott s a forró gőz felütötte Henry Rice 33 éves fiút. A ruháját teljesen leégette róla.

A szerencsétlen embert becsallították a Marine kórházba, ahol az orvosok úgy vélekednek, hogy nem marad életben. Rice a Church ave és W. 26th St. sarkán lakott.

LOVAK A JÁRDÁN.

Elgázoltak egy akroni román atyafit.

Az Ontario és Prospect ave sarkán felzaladt két megbokrosodott ló a gyalogjáróra és eltiporta Matia József akroni román embert. A szerencsétlent becsallították a City Hospital-ba, ahol súlyos vágásokat és zúzódásokat találtak rajta.

KIPOSZOTT PÉNZESLÁDA.

Harry Menon, a Central avenue 2846 száma alatt levő restaurant tulajdonosa, elpanaszolta a rendőrségen, hogy éjnek idején valaki behatolt az üzlet hátsó részén levő irodájába s ott felfeszítette a jól elzárt pénzes ládát s annak tartalmát 1400 dollárt ellopta.

A lopást késő éjjel vette észre, s a rendőrségnek pontos leírást adott egy emberről, akire gyanakszik.

ELFOGOTT OSEKHAMISÍTÓ

Egy helybéli bank nevére 250 dolláros csekket hamisított.

A 3691 Fulton roadon lakó Andrew Nihalst letartóztatták kedden Cross és Ryan detektívek. A 28 éves embert avval vádolják, hogy az egyik helybéli bank nevére 250 dolláros csekket hamisított.

VIZEZETT TEJET ARULT.

Mrs. Eva Fishert, akinek fűszerüzlete van a 3627 Seovill avenuen, 50 dollár pénzbírsággal sújtotta Beebe bíró, mivel beigazolódott, hogy vizet hígított tejet árusított. A bíró szerint most amikor olyan drága minden, duplán vétkezik az élelmiszerhamisító.

GYÁSZJELENTÉS. Alulírott a legnagyobb fájdalomtól megtört szívvel jelentem, hogy felejthetetlen drága férjem VARGA ISTVÁN életének 42-ik és boldog házasságunk 18-ik évében e hó 29-én reggel 9:20 óraker hosszas szenvedés után Istemben megboldogult. A drága halott temetése a 11413 Quiney avenuei gyászházban szombaton, e hó 31-én délután 2 óraker lesz és a Woodland temetőbe helyezik örök nyugalomra. Áldás és béke legyen drága hamvain. Özv. VARGA ISTVÁNNÉ, szül. Bolha Teréz.

Minden házbán tartásuk kérel a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTART vagyis TOIMACS-KÖNYVET. A két kötetet füzve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentre. Siessen a rendelésért, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakban pontos címével erre a címre: Szabadság, Sajtár Osztály, Box 171, Cleveland, O.

PÉNZT KÜLDÜNK gyorsan és biztosan, postán vagy sürgönyileg DOLLÁR-KORONA vagy román Lei-ben Magyarországról, Csehszlovákia, Jugoszlávia vagy Romániába a legelőkelőbb napi árfolyam szerint. A. J. NEBE CO. 26 WEST FORT STREET, DETROIT, MICH.

Biztonságban lesz a pénze, amit haza küld. AMERICAN EXPRESS CO. Pénze biztos, ha az American Express Company által küldi. A mi nyugtánk és sok éven át tapasztalásunkon alapuló bizalmunknak bizonyítottan szavatosságot nyújt Önnek.

2048 E. Ninth St., Cleveland, O. AMERICAN EXPRESS COMPANY 65 BROADWAY, NEW YORK.

A CLEVELANDI MAGYARSÁGNAK még sohasem volt ilyen jó alkalm. Használja ki! UNITED SHEET METAL & FURNACE WORKS FRANK TISH 6001 WOODLAND AVE. CLEVELAND, O.

MARTIN PERI... Pénz... HO... R... 1448 FULLE

MAGYARORSZÁGI UJSÁGHIREK

RENDELET AZ ÚJ OSTRÁK BANKJEGYEKRŐL.

Hivatalosan jelentik: A pénzügyi államhivatal holnap rendeletet bocsát ki az osztrák bank új megváltoztatott bankjegyeiről. A rendelet a következő pontokat tartalmazza: 1. Az osztrák köztársaság területén forgalomba kerülő bankjegyeknek, amennyiben kiállításuk megváltoztatása előszervek vagy szükségesnek látszanék, ezután a bank statútumainak 82. szakaszától eltérőleg, mindkét oldala német szöveggel lesz; 2. az ilyen értelemben kiállított új bankjegyekre az eddigi kiállításra vonatkozó törvényes előírások és egyéb rendelkezések érvényessége fennmarad; 3. Ezen rendelet kihirdetése napján lép életbe és az osztrák-magyar bank 1920 május 5-iki és 20-iki közlése következtében kibocsátott új 1000 és 10.000 koronás bankjegyekre is vonatkozik.

A KOMAROMI ERŐDÍTÉSEK LEROMBOLÁSA.

Pozsonyi tudósítónk írja: Komáromi jelentések szerint a turkellenes munkálatságon olyképpen fognak segíteni, hogy a város körül húzódó külső erődítéseket lerombolják, s annak téglaírt városi építkezések céljaira használják fel. Remélik, hogy ezzel több száz munkásnak hosszú ideig biztosítanak kenyeret.

BÉCSBEN ELFOGTAK EGY MAGYAR BETÖRŐT.

Az oroszvári esendörparancsnokság megkeresésére a bécsi rendőrség letartóztatta Koczán György 23 éves elektrotechnikusát, akit azzal gyanúsítanak, hogy a hó 6-án éjjel Horvátújfalú községhez betört és 4494 koronát ellopott. Koczánt egybeként a hainburgi járásbíróóság is korözi 1918 óta, amikor megszükköt a vizsgálati fogságból. Bekísérték a Landesgericht-hez.

NYUGDIJASOK SZERVEZÉSE DESE SZLOVENSZKÓBAN.

Pozsonyból jelentik nekünk: A katonai nyugdíjasok, özvegyek és árva gyűlést tartottak, hogy gazdasági szervezetbe tömörüljenek tarthatatlan helyzetük javítása céljából. Ungár Albert nyugalmazott ezredes nyitotta meg a gyűlést és üzemeltette a jelenlévőkkel a katonai nyugdíjasok szomorú helyzetét. Előadta, hogy minden igyekeztüknek arra kell irányulnia, hogy nyugdíjuk a polgári nyugdíjjal egyenlő nagy legyen. A gyűlés résztvevői elhatározták, hogy ebben az irányban az előmunkálatokat megkezdik, s azonnal tanácskozási felhatalmat egy áruszövetkezet felállításáról.

DVORCSÁK GYÖZÖT MEGVÁLASZTOTTÁK.

Budapestről jelentik: A nyíregyházi választókerületben Dvortcsák Gyözőt, Sáros vármege volt levéltárnokát, miután ellenjelöltje visszalépett, egyhangúlag a nemzetgyűlés tagjává választották.

MIHÁLY TIVADAR A ROMÁN LIKVIDÁLÓ BIZOTTSÁG FŐNÖKE.

Bukarestből jelentik: Mihály Fivadar megválasztott követei ranggal kineveztek a Budapesti működő román felszámoló-bizottság főnökévé. A misszó Románia és a román alattvalók érdekeit fogja képviselni Magyarországon.

AZ ÁRDRÁGÍTÓK CSAK KÁVEHÁZBÓL TELEFONALHATNAK.

Budapestről jelentik: A kereskedelmi miniszter ma rendeletet adott ki, hogy mindama távbeszélőállomások előfizetőinek telefonkészsülékét, akiket az árdrágító visszalétek miatt a közművek jogerősen eltiltettek, egy hónapi felmondás után le kell szerelni. Az ezután eltiltendő árdrágító telefonját pedig azonnal felmondás nélkül veszik el.

APAGYILKOS LEÁNYOK.

Szentesről jelentik: Két serdületlen kora fiatal lány állott a törvényszék büntetőtanácsa előtt. A lányok mult év augusztusában alvó édesapjukat megölték. A vádlottak a 14 éves M. I. és a 17 éves M. A. Hódmezővásárhelyi gazdálányok, akik borzalmak esekedkedőket azért követlém el, mert édesapjuk többször megdorgálta őket, amiért legénylányokat fogadtak. A két elvetemült gyermek egykedvűen vallotta be tettét és egy csepp megbánást sem mutatott. A bíróság a fiatal korukra való tekintettel M. A-t tízévi, M. I-t pedig öt évi fegyházra ítélte. A nagyobbik leány nál súlyosbító körülmény volt az is, hogy a mult évben egy alkalommal atyja nyakát késsel már megvágta.

BUDAPESTEN UJRA BEHOZZÁK A HIDVÁMOZT.

A Károlyi uralom alatt megszüntették a hidvámok fizetését. A kormány most leiratot intézett a főváros tanácsához a felszólítást, hogy bizonyos szaggal járuljon hozzá a hidvámok felállításához.

CHIEFTAIN-féle színtartó fehér cipőkrem

Tisztítja és megvédi a posztóból vagy szarvasbőrből készült cipőket. Olcsó és használati egyszerű. Megszárad és fehérít 10 perc alatt. Minden ületben kapható.

ESZTERHÁZY MIKLÓS KISGAZDA KÉPZŐ ISKOLÁT ALAPITOTT.

Eszterházy Miklós herceg kétszázötven éves korában gazdasági képző iskola céljaira adományozta. Az iskola ősszel megnyílik.

BRUCK MIKSA MEGHALT.

Bruck Miksa, a kiváló festőművész 57 éves korában meghalt. A magyar képzőművészet és a Mesteriskola, melynek legjelesebb tanárai közé tartozott, érkezően veszteség érte halálával.

CSÖKÖKÉK A SELYEMTERMELÉS.

A franciaországi Lyonból jelentik, hogy a Selyemkereskedők Egyesületének adatai szerint 1919-ben a világ nyersselyem termelése három és fél millió fonttal volt kevesebb, mint az előző évben, 1918-ban pedig hat és fél millió fonttal kevesebb nyersselymet állítottak elő, mint 1917-ben.

EGYHÁZI HIREK.

A PITTSBURGHI SZENT ANNA NAPI BUCSU.

A mult heten nagy meglepetés várt a hívekre. A templom helyiségeit, amely eddig piszkos és füstös volt, szépen kifestve találták, úgy hogy a mult vasárnap már egy igazán díszes és istentiszteletnek méltó helyen tarthatták meg a bucsuünnepélyt. Most ha a padok megérik, azokat az utalatos apró kis székeseket kidöbják akkor igazán szép kis helyiségünk lesz a pittsburgiaknak. Bizonyval az új templom teljes felzereléssel együtt nem fog annyira pénzbe belekerülni mint ez a jégverem, melyet két héttel ezelőtt beakart csuktatni a közegészségügyi hatóság, mert nincs elég szellőztetés. Az 52 ezer dolláros pénce, amelyben még fűtőkészülék sincsen és melynek papirtetőzetét most kellett megcsináltatni újból, most megint berendezésre vár, mert nem lévén fűtőgép a mult évben kis gázszövegekkel fűtöttek, de már ez idén be kell szerelni egy valamirevaló fűtőgépet. Ha a hitközség kissé ki-szabadul a rémes adósságból, látunk a templom felépítéséhez, amely nem fog belekerülni a legnagyobb árjait mellett sem 40 ezer dollárba, míg a félig kiassott papirtető, pincéért 52 ezer dollárt fizettek.

KERESTETÉS SZIBÉRIÁBÓL.

Osontos Sándor, Lajos, Dezso, István, Gizella és Ida Veszprém megye, kisbereznyei ill. rokonnait kéri, írjanak neki, s küldjenek valami segélyt számára: Csontos János japán hadifogoly Pervaja-Rjeszka, Vladivostok, Sibiria.

LEVELE VAN MAGYARORSZÁGRÓL.

Szakács Pálnak 8637 Buckeye Rd., Cleveland, O. Feladó Béla Nagyidőrl.

IRJA MEG CIMÉT.

Kovács József vagy Joseph Smith kajdosi ill. volt Oregon állami, jelenleg tudunkkal Milwaukee lakos írja meg postai címét a Szabadságnak, fontos értesítés van a számára.

HA MÁR SOK MINDENFÉLET, MEG IS PRÓBÁLT EREDMÉNY NÉLKÜL, A SZENT ERZSÉBET ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁR világhírű MARGIT KRÉMJE

üdéve, bársonysimává fogja az arcát varázsolni. Nincsen többé SZEPLŐ, MÁJFOLT, PATTANÁS, mert elmulasztja a MARGIT KRÉM. Egy tégely Margit krém a hozzá való MARGIT szappannal csak 1 dollár postán küldve. Kizárólagosan csakis e címen kaphatja: SZENT ERZSÉBET ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁR 9115 BUCKEYE RD., CLEVELAND, O.

OLVASNI LEHET A FULLEL.

Dr. Herz Miksa, nagyírú bécsi orvos, aki nemrégiben érkezett az Egyesült Államokba, fölfedezte, hogyan olvashatnak a vakok hallással. Az eddigi módszer szerint a vakok tapintással olvastak, a számukra készített könyvek kidomborodó betűkkel voltak nyomtatva. Az új módszer egy hang-ábécére van alapítva. A vak megtanulja a hang-ábécét és akkor egy fonográf-rekorderrel dolgozhat, mely a hallgató ládával ellátott készülékre, melyet aztán a vak fülvél olvashat sokkal könnyebben, mint eddig tette az ujjával.

Kitünő minőségű öltönyök Takarítási Kiárusítása folyamatban van.

Férfiak és fiatal emberek részére. Tiszta gyapju öltönyök 23.95 Csodálatos kiárusítás elsőrendű minőségű öltönyökre.

Rendes \$30 és \$35 értékű öltönyeinkből Elhatároztuk, hogy nagy takarítási kiárusítást rendezük kitünő minőségű öltönyeinkből mind a 17 üzletünkben, és hogy minél nagyobb eredményt érhesünk el, olyan mélyre szállítottuk árainkat, hogy egy vevő sem fóg elégedetlenül távozni. Jobb minőséget ezen árért soha senki nem ajánlhat vevőinek.

- \$40 és \$45 értékű öltönyök most csak 31.95
- \$50 és \$55 értékű öltönyök most csak 39.65
- \$60-\$75-ig értékű öltönyök most csak 47.75
- \$16.50 értékű nyári öltönyök, most csak 11.85
- \$18.50 és \$20.00 nyári öltönyök, most csak 15.65
- \$25.00 értékű nyári öltönyök, most csak 19.75
- \$ 7.50 értékű Palm Beach nadrágok most csak 5.85

20 Per Cent engedményt adunk óriási raktáron levő nadrágaink eladásánál.

Szabás és divatban elsőrendű ruháink dus választékban kaphatók, a mi kitünő alkalmat ad Önnek ruhakészletének kibővítéséhez a legolcsóbb árban.

Goodlow's Good Clothes

Férfiaknak és fiatal embereknek

Cleveland-503-505 Prospect Ave.

Akron-124 So. Main Street
Youngstown-107-109 W. Federal Street

AKRON AMSTERDAM CLEVELAND MILWAUKEE PHILADELPHIA PITTSBURGH READING ROCHESTER SCRANTON SCHENECTADY SYRACUSE TERRE HAUTE TRENTON WILKES-BARRE YOUNGSTOWN

AUTOMOBIL KIVITEL. GUMMI IPAR TERMELÉSSE.

Az Amerikai autómobil gyárai az évben ezer millió dollár értékű autómobil gummiket küldtek a külföldre, ami több mint négy százaléka a tavalyi autómobil-gummi. Franciaország volt a legjobb vevő tetter kosokra, melyből 3,521-et vehet. Canadába 8,826 személy autómobil szállítottak a mult évben.

COX JOBBKEZE

George White, aki a demokraták elnökválasztási kampányának vezetője lesz.

HA szembeja van

Bármilyen szembeja van minden munkáért jóllátás. RENDELŐ ORÁK: D. U. 1-3:30-ig. Szombat: 9-12:30-ig. Engedélyezett optikus Edward Goldstein 216-217 LORAIN ST. BANK BLDG. Lorain & Fulton Rd., Cleveland, O.

Dr. KIRÁLY L. ALBERT

ORVOS ÉS SEBÉSZ IRODA ORÁK: Reggel 9:30-11, délután 3-5, este 6:30-7:30. Vasárnap délelőtt 10-11. 2609 Lorain Avenue, Cleveland, O. A SZABADSÁG IRODAJA FELETT. Irodai Tel. Central 3762-W. LAKÁS: 1436 WEST 101-IK UTCA. Ohio State Lorain 653-W.

BETEG EMBEREK

Nagy gyakorlatotnak betegiem látják a hasznát, mert én mindenkit egyedül kezelék. A sok éves gyakorlatom folytán abban a helyzetben vagyok, hogy ideg, tüdő és komplikált bajonál tudományos villanás módszerrel alkalmasan olyan esetekben, amikor más gyógykezelés nem sikerült és így módon sok embert mentettem már meg múlttól. Ha mindaddig képelem volt bajára segítséget kérni és már kedvű vesztette, ne sajnálkods. Látogasson meg és kérje ki tanácsomat bajára vonatkozólag. 18 éves gyakorlatom van orvosi és sebészeti téren, mely 100-1000 sikeresen kezeltem mindentféle kórban, ideges és komplikált bajonál. Ne felejtse el, ha hallt elhanyagolja, vanok és rosszul kezelte magát, úgy nagy bajba kerülhet. Sürgős esetét kérje ki egy gyorsított orvosi tanácsot. Bármilyen idült, ideg, vér, máj, vagy más nehezen gyógykezelhető és komplikált bajonál kérje ki ingyenes tanácsomat. OTT KÉPFESZÉN GYÓGYTÁRSÁG. AHOL AZT MEGTALÁLJA. Rendelő órák: Reggel 9 óráig, este 6-8 között. Vasárnap és ünnepek napján: D. U. 10 és 12 óra között. 176 E. Jefferson Ave., Woodward Ave.-től keletre egy ajtó. DEROIT, MICHIGAN.

K

VALAHOGY valaki dött re Jókai Mór nyekben, a ben, eszében szor rácafojt magyar össze Igen bizto kódos van nak büszkén dozva néző, nemcsak esil valóságos, ha sen megcsinál Magyarorszá eleinte idege óriások viasz azt, aki nem

LÁZASAN MAGYAR

A regény már át a közö ezt minden zó nélkül. Mert m bányatelepül fá teszi, tulajd sít. Beszéljünk ró mint üzleti eredményben vagy ezer emt resetéből pénzt szászner dollár zó bányavállala ben. Ennek az nye mellett me gyönyörű tulajz izlet, mert hat lehetővé is nem kázatos spekulá A Himler a bányászok mag zetősége már a delmesen kiállv el, a bányar formát magána tot alapítson és és a teljes biza Hogy enne lelt meg, azt a be a vezetőség

A HIMLER

Julius-himl nyások bányás sít, amelyen-t nyász Jelen m Valamennyi res panynak. Jelen gy bányász, a tul lesznek res A megjele több, mint két ször a magyar nyörű bányász, amely az igazg Az őt és f nom szandátör vezetése, valam mind tettett a Metekintem talmas vasuti társaság többi nappal folytak A közgyűlé vényesek megel társaság igazg vel a tavalyi k Kivették a hatalmas szent nyát, felállítot mogatása melle A közgyűlé az igazgatóság így jelenleg a l mint háromzer rülből szárm van. Különösen újabb kibérelt egész Buck-Cr Co. tulajdonáb rülete mögött let szent és es vagy jókaratja Elhatározás alapítókéje most vén, a most k gyors elhelyez kodnak, s meg két részvé a közgyűlésen járt jegyzetek Utasították is, amig a vasú szül, teljes erőv amelyek már u hajtvja; s így dolgozni, a mo ban. A közgyűlé telőséget válas chát a követk Perenc, Fekete Lárton, Károly Luky László, R A közgyűlé al megtartozás ésel, amelyen választották: E ger Lajos aleln árnok.

KIS HIRDETESEK

ARSZABÁRA

KERESTETÉS, MUNKÁT NYER, MUNKÁT KERES, ELÁSTÁS, BÚTOROZOTT SZOBAK, KIADÓ-LAKÁSOK 20 szög egyenlőre kábel 60 cent, háromszög kábel 90 cent, háromszög kábel 1.50, huzal szén felül minden további 30 cent.
HÁZASSÁGI HIRDETESEK egyenlő kábel 1.00, háromszög kábel 2.75, huzal szén felül minden eszt 3 cent.
Levelezés, OGYNOKOK KERESTETÉSE, ELADÓ VAGY BÉRBEADÁS FARMOK, INGATLAN, HÁZ, VAGY ÜZLET vételre és eladásra, üzleti alkalom, társat keres, 20 szög egyenlőre kábel 60 cent, háromszög kábel 90 cent, huzal szén felül minden eszt 3 cent.

Nagyból betűkiből eszedett hirdetésért a fenti árak kétszerese számított. **APRO HIRDETESEK ELŐRE FIZETENDŐK.** Kisküldetéseket felvételre a Szabadság fűződjára: 702 Huron Rd., Cleveland, O. Telefon: Main 3536; Central 1831
 A Szabadság fűződjéről: 9321 Buckley Road. — Telefon: Princeton 1189-W. — 2609 Lorain Ave. — Telefon: Central 9096-W.

MUNKÁT NYER — FÉRFL.

MUNKASOKAT KERESÜNK PÁLYA MUNKÁRA. JÓ FIZETÉS. Jelentkezzen **DETROIT UNITED RAILWAY** Villamos vasut állomás. Harper és Mt. Elliot utca sark. Detroit, Michigan. 164-

BODY és FENDER javító-munkások felvételnek. **THE FIXIT BODY & FENDER REPAIR CO.** 2073 E. 65th St., Cleveland, O. 174-V, 81

BELSG KÖZSORSOK LATHE MUNKÁSOK felvételnek. Állandó munka. Jó fizetés. **VAN DORN DUTTON CO.** 2978 Woodhill Road 176-78

MOLDING MACHINE MUNKÁSOK DROP PLATE ÉS SQUEEZER gépekre felvételnek. **WESTINGHOUSE ELECTRIC CO.** A West 58-ik Street végén. 171-73, V. 74-79

OGYONKOK. Nagy gyáros ogynokokat keres határozott időre, inget, ruhát, alszártyát, cipőt, stb. eladására. Irtony mintakért. **MADISON MILLS.** 803-Broadway New York.

FAMUNKÁSOK kerestetésnek. **FIXIT BODY AND FENDER REPAIR COMPANY** 2073 E. 65th St., Cleveland, O. 178-79

MOLDEREK Storage Battery munkára felvételnek. **WILLARD STORAGE BATTERY CO.** 274 E. 131st St. 178-

MUNKÁSOK felvételnek candy gyárba. Állandó munka, jó fizetés. **NATIONAL CANDY CO., Inc.** Mt. Clemens Factory Mt. Clemens, Mich. 178-81

KERESK egy szakorvosot butcher állomásra. **WILLARD STORAGE BATTERY CO.** 274 E. 131st St. 178-

MUNKÁSOK felvételnek. **AMERICAN EVER READY WORKS** W. 117th és Berea Rd. 178-79, V

KÜLSŐ ÉS BELSŐ MUNKÁRA felvételnek. Állandó munka, jó fizetés. Jelentkezzen a munkás felvételi irodában. **AMERICAN EVER READY WORKS** W. 117th és Berea Rd. 178-79, V

OGYONKOK. Nagy gyáros ogynokokat keres határozott időre, inget, ruhát, alszártyát, cipőt, stb. eladására. Irtony mintakért. **MADISON MILLS.** 803-Broadway New York.

FAMUNKÁSOK kerestetésnek. **FIXIT BODY AND FENDER REPAIR COMPANY** 2073 E. 65th St., Cleveland, O. 178-79

MOLDEREK Storage Battery munkára felvételnek. **WILLARD STORAGE BATTERY CO.** 274 E. 131st St. 178-

MUNKÁSOK felvételnek candy gyárba. Állandó munka, jó fizetés. **NATIONAL CANDY CO., Inc.** Mt. Clemens Factory Mt. Clemens, Mich. 178-81

KERESK egy szakorvosot butcher állomásra. **WILLARD STORAGE BATTERY CO.** 274 E. 131st St. 178-

MUNKÁSOK felvételnek. **AMERICAN EVER READY WORKS** W. 117th és Berea Rd. 178-79, V

A CARBON FUEL CO.

CARBON, W. VA.

10 bányában

DOLGOZTAT MINDEN

Union bányászokkal

A bányászok a legjobb viszonyokat találják nálunk. Club házaink és a többi kiegészítők, ugyiszintén majdnem minden bányászlatunk vízvezetékkel és villanyvilágítással. Munkastavak bonyolultak. Csekis rendes bányászokat keressünk.

Bányáink Charleston, West Virginia fővárosától csak 35 mérföldnyire vannak. A vasut állomás neve:

SOUTH CAROLINA: A. C. & O. VASUT

Cabin Creek Junction, W. Va. állomásnál szálljon át. 169-98

BENCH és SQUEEZER

kerestetésnek. Kovácsolt vasöntődébe. Állandó munka, jó darabért fizetés. Kereset naponta 8 dollártól feljebb. Munkastavok nincsenek. További felvilágosítást e címen kaphat. **CHICAGO MALLEABLE CASTINGS CO.** West Pullman, Ill. 175-78

EGY OGYES. 16-17 éves flu villany-szerelő. **Focht Elec. Co.** 2021 Gehring Ave., Cleveland, O. 177-79

KOVÁCSOK ÉS SEGÍTŐK jelentkezzenek: 1201 WEST 11th ST. Cleveland, O. 177-79

A JEAN COAL MINING COMPANY Brilliant, Ohio alkalmazni tud azonnal

200 bányászt

A munkaviszonyok kitűnőek. Munkánk van az év minden napján. A bányászok részére bocsátott házak tiszták és a kor igényeinek mindenben megfelelőek. Templonok, iskolák, színházaink és jó fizetésnek vannak. A mi embereink igen megelégedettek. Kérdezze meg őket. Irjon e címre: **SAMUEL ONEILL** Superintendent, Brilliant, Ohio

vagy vegye a C. P. vasutat a Pennsylvania állomáson, Pittsburghból direkt Brilliantig. Vagy menjen Staubenville-be és onnan street káren mehet Brilliantig. 176-85

MUNKÁSOK gyári munkára felvételnek. **VLCHER TOOL CO.** E. 8th, North Kinsman Cleveland, O. 178-79, V

MAGYARUL ÉS ANGOLUL beszéző butcher kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

MUNKÁSOK. külső és belső munkára felvételnek. Állandó munka, jó fizetés. Jelentkezzen a munkás felvételi irodában. **AMERICAN EVER READY WORKS** W. 117th és Berea Rd. 178-79, V

OGYONKOK. Nagy gyáros ogynokokat keres határozott időre, inget, ruhát, alszártyát, cipőt, stb. eladására. Irtony mintakért. **MADISON MILLS.** 803-Broadway New York.

FAMUNKÁSOK kerestetésnek. **FIXIT BODY AND FENDER REPAIR COMPANY** 2073 E. 65th St., Cleveland, O. 178-79

MOLDEREK Storage Battery munkára felvételnek. **WILLARD STORAGE BATTERY CO.** 274 E. 131st St. 178-

MUNKÁSOK felvételnek candy gyárba. Állandó munka, jó fizetés. **NATIONAL CANDY CO., Inc.** Mt. Clemens Factory Mt. Clemens, Mich. 178-81

KERESK egy szakorvosot butcher állomásra. **WILLARD STORAGE BATTERY CO.** 274 E. 131st St. 178-

MUNKÁSOK felvételnek. **AMERICAN EVER READY WORKS** W. 117th és Berea Rd. 178-79, V

OGYONKOK. Nagy gyáros ogynokokat keres határozott időre, inget, ruhát, alszártyát, cipőt, stb. eladására. Irtony mintakért. **MADISON MILLS.** 803-Broadway New York.

FAMUNKÁSOK kerestetésnek. **FIXIT BODY AND FENDER REPAIR COMPANY** 2073 E. 65th St., Cleveland, O. 178-79

JÓ ÁLLANDÓ EMBEREKET

keressünk

ÖNTÖTT VASCSŐ munkára

Newcomertown, Coshocton, Ohio. Új 8 szobás házak: fűtés, fűrés, víz és villanyvilágítással. Havi kiadás: \$12.00. Villany és vízlet ingyen adunk. Használatunk 25 jó embert. Jó fizetés, kitűnő munkaviszonyok, állandó munka és rövid útra. Jelentkezzen:

JAS. B. CLOW & SONS, INC. NEWCOMERTOWN, O. 173, V. 74-78

FESTŐK ÉS PAPIROZOK.

Elsősorú munkások, kik szakmájukat tökéletesen értik és egy ács általános kábel és belső javító munkára azonnal felvételt. Jöjjenek munkára készen.

BEM ISTVAN Épület vállalkozó. 2608 BRIDGE AVENUE, Cleveland, Ohio 177-79

PORTER FELVÉTELÉK. Beszélőnek kell magyarul és angolul. Jelentkezzen: 47 Euclid Ave., Room 204, Cleveland, O. 176-78

MUNKÁSOK általános gyári munkára **VLCHER TOOL CO.** 3000 E. 8th St. Kinsman Rd. mellett. 178-79, V

SZEGECSELOK FÜTŐK BUCKERS UP

munkások felvételnek. **PARISH-BINGHAM CORPORATION** Madison Ave és W. 106 St. 178-79, V, 80

TEHERÁRU KEZELŐK

felvételnek. Állandó munka. **THE LUETKEMEYER CO.** 725 Superior N. W. 178-79, V

MUNKÁT NYER — NŐ.

LEANTY KERESK kőműves házi munkára és egy gyermek felvételre. **Mrs. E. Zickler.** 8th St. Princeton 122-W, Cleveland, O. 172-

GYAKORLOTT ELÁRUSÍTÓK.

Kabátok, öltönyök és ruhák eladására. Állandó munka, jó fizetés. **STAR BARGAIN STORE.** 1718 W. 35th St., Cleveland, O. 174-78

JÓ ALKALOM

arra, hogy egy kitűnő mesterséget elsajátítsa. Leányokat és asszonyokat keressünk a szivarégetés megtanulására. Tanulási idő alatt jó fizetés. **AMERICAN CIGAR CO.** 922 Woodland Ave. m. n. v. 198-10

KÖZÉPKORU MAGYAR ASSZONY

őntött (alás) California munkára. Állandó. Házunkba végre minden elvált és méltóságos fizetés kap. Vagy menjen Staubenville-be és onnan street káren mehet Brilliantig. 176-85

KERESK EGY JÓ LEANTY

általános házimunkára. Készségszerűen. **Mrs. J. J. Kopp.** 44 Cleveland, O. Mrs. J. J. Kopp. 177-

INTÉLLIGENS HÁZVÉTELEK

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

OGYONKOK

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

LEANTY VAGY ASSZONYT

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

OGYONKOK

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

KIADÓ LAKÁSOK.

2 SZOBA, KONYHA és fűtéses kábel. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

LEVELEZÉS.

MARI TESTVÉREI Utólagos hírek. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

BÚTOROZOTT SZOBAK

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

KIADÓ

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

KÉLTÁST NYER

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

KIADÓ NYARALÓHELY.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

KIADÓ GARAGE.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

UZLETHELYISÉGET KERES

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

KERESTETÉS.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ALKALMI VÉTELEK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ FARMOK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

ELADÓ HÁZAK.

kerestetik. **United Grocery & Meat Market Store.** 8914-16 Buckley Rd., Cleveland, O. 178-V

Szabadság Sunday Magazine

Kábitószer

kell az embereknek, hogy elfelejtsék néha azt a sok keserűséget, ami a nap minden szakában éri őket. Kábitószer, mámor, andalító bűbáj nélkül az emberek vajmi gyakran eszmélnének az élet kegyetlenségére, és még a legszentebbek közülök se lennének képesek jók lenni.

És, hála annak a hatalmas energiának, amely az emberi eszelekedeteket és viszonyokat kormányozza, az ember mindig talál kábitószer, olyat, ami széppé, aranyosá, derültté teszi az életet.

Ilyen kábitószer — ne beszéljünk az italtól, a kávéról, a dohányról — a sport, a könyv, a színház, a mozi.

Aki maga sportol, izmainak játékában elfelejti az élet összes bánatát, ha megfeszíti a karját és kidomborítja a mellkasát és megnyugtató öntudattal nézhet még bele a világba, érezheti azt a hű, de ah, milyen kellemes és önelő nagy akaratot, ami mintha képes volna a világot meghódítani.

És izgatottan, magafeledten, szinte öntudatlanul kísérik mások atletikai játékait, mennyire kivonja az embert mindaból, ami az életben esunya és kellemetlen. A görögök és rómaiak tudták ezt.

És egy könyvben elmélni, egy jó szindarabot végig nézni, akár a sötét moziban is ülni, mind, mind kábitószer az embernek, kábitószer, amit a Természet ajánl, deközött az esendő embernek.

Jöttél-e már el mérközésről, szíves olvasó, hogy kellemetlenül éreztél volna magad? Jöttél-e ki már színházból, ahol jól éreztél magad, anélkül, hogy az az érzésed lett volna, mintha egy jót, becsületet kellene nyújtózkodni és így sóhajtani befelé: — mégis csak szép az élet!

Oh, a Természet bölcs és előrelátó. Nem engedi kétségbeesni a gyermekeit, még azokat se, akik megérdemelnék.

A csillagot,

amely a sorsunkat intézi, már az ókorban tisztelték az emberek. Azt tartották, hogy fent, a magas égboltozaton minden embernek megvan a maga csillaga, amely hozzájárul sorsának irányításához. Érdekes, hogy ezt a babonát a keresztények is átvették.

Modern ember körülbelül azt az értelmet látja a titokzatos csillagban, az álmoskönyvek és jósk csillagában, amit az eszme, az ideál fogalmával jelez.

Minden emberi életnek megvan a maga ideálja — ninesen kivétel. Meg annak az embernek is, aki meg van arról győződve, hogy a sorsát előre meghatározták végtelen és ki nem ismerhető hatalmak.

Az az ember, aki nem él annak az ideálnak, amelyet maga elé tűzött, megfelelően, sose lehet nagy ember, sőt, sose le-

het boldog ember, mert mindig valami kiégületlenséget fog érezni.

Julius Caesar sose keft volna át az Alpokon és Napoleon sose gyúrte volna maga alá a világot, ha nem lebegett volna ideál a szemük előtt, ha tűzön-vizen keresztül nem követték volna ezt az ideál-csillagot.

Ideál nélkül a tudósok nem találtak volna ki semmit, hősköböl gyáva nyulak lettek volna és a mindennapi ember nem lenne képes a családját eltartani, a gyermekeit fölnevelni, a munkáját tisztességesen elvégezni, ideál nélkül felbomlána az egész állami rend és anarchia lépne a helyébe.

Tisztelnünk kell a fejünk felett ragyogó csillagot. És ez a csillag a boldogságnak, a meglegedésnek kikötőjébe vezet, majd szelek által üzött, törékeny hajónkat.

Elveszett

ember, aki mindent feltételekhez köt. Aki munkáját, tehetségét feltételek láncába bilincseli, — az kibuvó utat keres, az nem bízik önmagában. Az igazi tehetség, az alapos tudás pillanatokig sem kételkedik a sikerben, az eredményben. De az igazi tehetség az alkotóképességnél kezdődik. Az a művész, aki éveken keresztül várja a "hangulatot," a külső körülmények és belső érzések harmonikus összetalálkozását, — soha sem készíti el a százszor megálmodott "mesterművet".

Nem az ember mélyében rejtőző tehetség, vagy tudás az érték fokmérője. A reprodukálási, a visszaadási képesség az általános érték. Hiába tudós a tudós, ha tudományát nem képes tovább adni, ha tudását nem képes úgy visszatükrözni, úgy sokszorosítani, hogy abból mások tanuljanak, hogy abból a nagy egyetemességnek haszna legyen.

És ami igazság a művésszel, a tudóssal szemben, igazság marad a mindennapi élet legegyszerűbb munkásával szemben is. Bármilyen egyszerű, kezdetleges munkára kárhóztatja is a kenyérkereső sors az embert, a legegyszerűbb munkában is kitűnhet. Még az utcakövezők munkája között is óriási különbségeket állapíthatunk meg. És ebben a munkában is az érvényesül, az halad előre, aki nem köti semmiféle feltételhez munkáját, aki erejének, tehetségének legjavát adja.

A feltételhez kötöttség ott válik jogosá, amikor valaki letagadhatatlan bizonyítékát nyújtotta már alkotóképességének. Az a művész, az a tudós és az a szellemi vagy kézi munkás, aki ellenőrizhető eredményekre hivatkozik, jogosan állapíthatja meg saját feltételeit.

Mert nem az a fontos az életben, mit gondolunk önmagunkról, mennyire becsüljük saját magunkat, — hanem mit gondolnak felőlünk, hogyan becsülnék meg — MASOK.

A csodaasszony

UGYANAZ a Tamás bácsi, a ki évekket ezelőtt elbeszélte Rébusz bárónak, a min-taférjnek történetét, a nyáron születésnapját ülte és ez alkalommal vidám társaság verődött össze uri házában. Ebéd után valamelyik menyecske-huga dévajkódva azt kérdezte az öreg urtól, hogy mért nem házasodott meg? Tamás bácsi ekkor a meggyászni-re szívott tajtékpipájából néhány bánatos füstmaszkát eregetett és így válaszolt: —

— Volt egy asszony, azt szívesen elvettem volna... Igazi csoda-asszony volt. De hát mivel őt nem nyerhettem el, erős esküvel megfogadtam, hogy szomorú legény-szerben töltöm életemet...

No hiszen az asszonyoknak több se kellett! Most már nekiestek Tamás urnak, ahányan csak voltak. Ki volt az asszonyi esuda? Milyen volt? Hol találkozott vele a bácsi?

Tamás ur sóhajtozva nyomogatta le pipájában a hamut.

— Faresa eset, hugaim! A legfuresább benne az, hogy én látni sohasem láttam az eszményképet. Annyit tudok csak róla, hogy Marinak hívták. De azok után, a miket róla hallottam, azt mondtam magamban: ő, vagy senki más.

A hölgyek addig könyörögtek-hízelegtek Tamás urnak, amíg el nem mondotta nekik a csodaasszony történetét.

Jurátuskoromban történt, — kezdette elbeszélését Tamás bácsi — hogy a principleisom Bécs-be küldött, hogy beszéljek valami ügyben a grófkukkal. A grófok akkoriban általában még Bécsben szoktak lakni. Kocsin utaztam, persze. Pozsonyban megháltunk és amikor reggel kihajtottunk a vámon, eltörtött a kocsinak tengelye. A fuvaros azt mondotta, hogy már csak holnap reggel mehetünk odább.

Unalmamban bejártam a koronázó várost és megnéztem minden nevezetességét; ebéd előtt pedig a hajónidom átmentem a dunai ligetbe: az Au-ba. Meg kell jegyeznem, hogy abban az esztendőben igen száraz volt a tavasz és a mezei egerek úgy elszaporodtak, hogy valóságos istencsapás-tá lettek. A liget rétjein is millió egérlyuk feketélt.

Amint ott sétálok, egyszerre különös dolgot látok. Egy feketedolmányos bolyhos fejű, diákformájú ember jár-kezel bukácsolva a réten. Itt is, ott is le-letérdelgett a győpön, odanyomja száját egy egérlyukhoz és belekiált:

— Mari lelkem, gyere ki!

Aztán hamar odatartja a fülét a lyukhoz, mintha hallgatódzna. Mivel azonban senki sem válaszol a hívására, szomorúan esóválja a fejét és odébb megy, egy másik egérlyukhoz. Ott ismétlődik a dolog.

— Mari lelkem, gyere ki!

— Ez valami futóbolond! — gondoltam magamban és azzal tovább mentem. Amikor déiben visszakerültem, a feketedolmányos még mindig ott máskált négykézláb az egérlyukak között és szölgöngyölte Mari a föld alól. A hangja akkor már egészen berekedt a sok kiabálástól.

A kíváncsiságom arra ösztökölt, hogy szóba ereszkedjem vele.

— Atyafi! — mondtam, — biztosan tudja, hogy Mari az egérlyukban van?

— Persze, hogy tudom! — válaszolt kedvetlenül, — csak azt nem tudom, hogy melyikben?

— Az pedig öreg hiba, mert van itt néhány százezer!

— Hiba, hiba! — hagyta rá rosszkedvűen. — Öreg hiba, mert tegnap óta nem ettem semmit és isten tudja, hogy ki főz nekem ebédet, ha nem találom meg Marit.

Most már alig bírtam a kíváncsiságommal.

— Hiszen ha csak ebéd kell, — mondtam, — azon még lehetne segíteni. Jöjjön az ur velem a dunai kocsimába és legyen a vendégem. Ebéd után majd elmondja nekem, hogy miért bujt Mari az egérlyukba.

A feketedolmányos elfogadta a meghívásomat. Miután két ember helyett evett és négy helyett ivott, előkereste a kurtaszára pipáját, fesztellenül megtömté az én dohányzsáskómból, rágyújtott és szép sorjába elmondotta nekem azt, amire ti most kíváncsiak vagyatok...

Én hajdusági fiu vagyok, — mondtam a feketedolmányos, — a nevem Karikás Miska. Édesapám becsületes gombkotó-mester Debrecen városában. Engem nem fogott mesterségre, hanem a kollégiumba küldött, hogy prédikátort neveljenek belőlem. De bizony a fejem kemény volt a deák-tudományra, a vérem pedig olyan, hogy nem tudok vele megülni egy helyben. Kántálni, inni és vágálni azonban szeretek is, tudok is. Két esztendővel ezelőtt történt, hogy apám-uram kikergetett a házából. Én akkor nyakamba vettem a világot és azóta a tótságban és túl a Dunán kóborolok. Hogy miből élttem meg az első esztendőben? Gondoljon a tekintetes ur amit akar és jó nyomon jár.

Tavaly igen nevezetes dolog történt velem. A nyáron Győrből a Balatonra igyekeztem, persze gyalog-szerrel és a veszprémi uton szegény vándordiók-módjára felkérőzködtem egy urihintó bakjára. A hintóban magányos öregember ült, akinek olyan volt az arca, mint egy százesztendő, vörös kecske-békaé. A nagy nyári melegben is fulig asztrakan-bundájába burkolódzott; a napon is egyre didergett és vacogott a foga. Szemmel látható volt, hogy nagybeteg az istenadta. A veszprémi postán meg szálltunk és az öregember mindjárt ágynak esett. Ugy vélekedtem, hogy jó volna talán orvos-doktort vagy kenőasszonyt hozatni, de ő azt mondotta, hogy majd ellátja az ő baját a Mari. Nem tudtam, hogy ki legyen Mari, mert a szobában csak ketten voltunk az öreggel.

— Nyulj bele, fiam, a dolmányom zsebébe, — szólott az öregember, — ott találsz egy virágos kis selyemkeszkenőt; azt vedd ki és dobd a levegőbe.

Azt hittem, hogy lázban beszélek, de azért megittam, amit kívánt. A levegőbe dobtam a kendőt és amikor a földre esett, — akár hiszi a tekintetes ur, akár nem, — egyszerre egy fehér ruhás, szelidarcu, szép asszonyszemély állott előttünk. Ő volt a Mari. Mindjárt gondjába vette az öregot, melegítőt tett a lábára, hideg borogatást a fejére, megittatta, herbateát főzött neki. Ápolta, gondozta, mint édesanyja a gyermekét.

Alkonyatkor így szólt hozzám a beteg öreg:

— Édes fiam, Karikás Miska, én most már meghalok. Mivel jó szívvel voltál hozzám, örökösömmé teszek és rád testálok Marit.

— Mit csináljak én, szegény vándordiók, egy asszonnyal? — kérdeztem megszeppenve.

— Ez nem olyan asszony ám, mint a többi, — mondotta az öreg, — éppen azért nagyon hozzád való. Igazi esodaasszony. Mindenhez tud, és egy esepet sem kevély. Idegen férfival szemben süketnéme és nemet sohasem mond az urának. És nem kívánbatsz tőle olyat, amit meg nem ténne a kedvéért. Talán még a mennyei csillagokat is lehozathatná veled. Figyelj oda, fiam, Karikás Miska, mindjárt próbára is teheted a esodaasszony tudományát!

Azzal odaszólott nekem.

— Mari lelkem, olvass le száz aranyat az asztalra!

Mari mosolyogva nyult a virágos kendője alá és egy fényes körmeit tett az asztalra. Aztán még egyet és mindig többet. A keze sebesen járt és hamar együtt volt a száz arany.

— Ez még nem minden! — folytatta az öreg. — Van Marinak még egy kitűnő tulajdonsága. Ha akarod, megvan az asszony, ha akarod, nincs. Házasemberről akkor leszed megint legényné, amikor kedved van.

— No már ezt szeretném látni!

Az öreg odaszólott a leánynak.

— Fordulj egyet, Mari lelkem!

Mari tüstént az arcára huzta virágos kendőjét és sarkon fordult. A következő pillanatban — akár hiszi a tekintetes ur, akár nem — úgy eltűnt a szobából, mintha párává változott volna. A virágos keszkenője maradt csak ufána, azt röptében elkaptam a kezemmel. Most már elhittem, hogy nekem való asszony!

Hálálkodni akartam az öregnek, de bizony az ügyet se vetett rá. Meg se moccant többet. Halott ember volt. Én soha életemben nem szerettem vármegyei hárságokkal társalogni, azért hát sietve zsebre tettem a selyemkeszkenőt meg a száz körmeit és éjnek idején gyalogszerrel utra keltem Fűred felé.

Tudom, hogy mindaz, amit most elmondottam a tekintetes urnak, nagyon valószínűtlen. Ha más ember mondaná el nekem, a szemébe is vágnám, hogy hazudik. De mivel saját magammal történt az eset, hát mégis csak igazniak kell hinnem.

Éjfél felé, — folytatta elbeszélését Karikás Miska, — szép nyári boldogvilág mellett megpillantottam a Balatont. Letelepődtem egy domb tetején és a levegőbe dobtam a virágos keszkenőt. Mari mosolygott, ott állott mellettem.

— Ehetném, Mari! — mondtam.

— Mit szeretne, édes uram? — kérdezte.

— Paprikás csirkét és debreceni kurtós kalácsot. Abban már két esztendője se volt részem. És egy üveg jóféle badacsonyi is elkelné.

Mari abroszt terített elé, aztán — hipp-hopp! — a vacsora ott volt előttem. Soha addig nem ettem, nem ittam olyan jóízűt. A mikor jóllaktam, nótás kedvem ke-rekedett. Mari meglobogtatta a kendőjét, egy gitárt vett elő és fülemle-hangon eldanelta nekem a Tihanyi ekhót.

Végül így szóltam hozzá: — Csókolj meg, Mari lelkem!

Írta: Herceg Ferenc

És a szívem nagyot dobbant, amikor készségesen odanyújtotta nekem a piros ajkát. Hajnal felé, amikor tovább akartam menni, — fordulj egyet, Mari lelkem! — zsebre tettem a feleségemet és száz arannyal az erszényemben, mint kaskiás legényemlé, bevonultam Fűredbe.

Azontul gyöngyéletem volt. Bárhol jártam, mindig ott volt a zsebemben a virágos keszkenő. Ha leszakadt a dolmányom gombja, ha fűdusz kellett a pipámra, ha kifogytam a pénzből, mindig segített rajtam Mari lelkem.

Fűredben nagyszágos ur volam. Aranyokba kártyáztam, bankót ragasztottam a cigány homlokára és forinokat dobáltam a hajlongó pincéreknek. Az Anna-bálon nem találtam az uri nők között kedvemre való táncosnót. Kimentem a kertbe, földobtam a keszkenőmet a levegőbe és karongfogva bevezetem Marit a terembe. Olyan szép volt, hogy magam is megbámultam a feleségemet. Fehér selyemruhát viselt, keztyűt és selyemtopánt; a haját fehér rózsá ékesítette és a nyakán mogyorónyi gyöngyör pompázt. Előkelő volt, mint egy királyné és olyan kecsesen táncolt, mint egy tündér. Mindenki csak őt esodálta, de ő ügyet sem vetett a nagyuri gavallérokra, hanem szerelmesen simult a karomra. Amikor az urfiak már nagyon ostromolták a bókjaikkal, meguntam a dolgot, azt mondtam: — Fordulj egyet, Mari lelkem! — ne vetve zsebebe gyűrtem a keszkenőmet és haza mentem.

Ha megbeszéltem volna magamat, én lehettem volna a világ legboldogabb embere. Azt kellett volna tennem, hogy veszek valahol egy ur birtokot, az árát leolvasatom Marival fényes körmeikben, aztán holtig békén elpáztok a szép asszonyom mellett. Gondolkoztam is ezen, de mindig azzal biztattam magamat, hogy eji mit, ráérek én arra még!

A vándormadár természetem nem tudott megülepni. Aztán még egy nagy bajom volt nekem, tekintetes uram. Ha egy asszony nekem mindenre azt mondja: igen igen, édes uram! — ha mindig szi-liden mosolyog és mindig alázatos meg szolgálatkés, akkor én előbb-utóbb megunom azt az asszonyt. Hiszen szerettem én Marit, nagyon szerettem, de azért olykor mégis szükségét éreztem, hogy az ő nagy jóságát kipihenjem kevésbé jó némberek társaságában. A mult héten az ördög megint ide hozott Pozsonyba. Mi tagadás benne, egy német színésznő után jöttem. Szép nek ugyan nem szép, kedvesnek se mondható, de azért van benne valami: valami, ami nincs meg Mariban. Talán az, hogy néhanapján olyan gorombán beszél velem; akár egy debreceni talygás.

Tegnap déiben meghívtam a német frajliát ebbe a kocsimába, rántott csibére meg sampányi borra. Igen jó kedvűnk volt és amikor ebéd után előkerült a cigány is, hangos lett a mulatságunk. Időközben azon vettem észre magamat, hogy elfogyott a pénzem. — Semmi! — mondom. Hamar a ház mögé szaladok, kiviszem a keszkenőmet, előteremttem Marit és néhány aranyat kérek tőle. Mint mindig, most is készséggel adott. Ezuttal azonban megkérdezte tőlem, hogy mire kell olyan sürgősen a pénz?

— Azzal te ne törődj, te csak fordulj egyet, Mari lelkem!

(Folytatás a 10. oldalon)

A ne

Hová
zerei.

ret

NEWYOR

lett, sz
hoja
az ügy
ezekkel a sz
amelyek, kü
gálatában ter
tak, raboltak
alakultak Mar
részeiben, kü
ő és olasz ne
bandavezér
biztosított ma
tehetetlen volt
szemben. Köz
hogy ezt vág
tagjai gyilkol
kest elfogni
lehetetlen volt.

A gang vi
Szinte észre
new yorki be
ik se szerepe
zokban, se po
Ki fegyverbe,
bc, ki meg a
Most csak
dák, tolvajtár
bok vannak a
ban, amelyek
haszonlítható
vezérek hevé
m; nem tuduk
zért, mert n
res bandák nev
vannak is, h
tyárszelleme
rük s nem me
beszállni a to
ságokkal.

A gangek el
pen a politik
változása az
gangleader po
volt a maga
Szállította a
tüntetett olya
szavazata ár
volna annak a
nak, amelynek
gálatában áll
politikai szolg
védelmet bizto
nak az urlo
párt. Háborít
nálhattak pénz
kártyabarlang
sainak zsarolás
ből pénzelők r
adtak a band
valamelyik
fizetést, akko
kártyabarlang
ját a bandavez
jenz volt a pé
degekél. Más
esetben a band
nál és megmag
ilyesm nem to
ben, ha megbiz
tereit az üzlet
rei. Egy két r
egyik kártyaba
tanya tulajdon
sította a zsarol
ját.

A versenyző
tulajdonosi pe
kát' nem mag
kedve, hanem
ták azt, aki az
behozott a band
kosságok, amin
senthal a magy

A new yorki gangsterek végnapjai

Hová lettek a metropolis szervezett alvilági bandái és hirhedt bandavezérei. — A "gunman" lett a "gangman" utóda. — A betyárbecsület ismeretlen a gunman előtt. — Aki jó pénzért bárki helyett gyilkol.

NEWYORKBAN, tíz évvel ezelőtt, sőt még öt éve is, sok baja volt a rendőrségnek az úgynevezett gángekkel, ezekkel a szervezett bandákkal, amelyek különböző érdekek szolgálatában terrorizáltak, gyilkoltak, raboltak. Félelmetes bandák alakultak Manhattan különböző részeiben, különösen pedig a zsidó és olasz negyedekben, egy-egy bandavezér hatalmat, befolyást biztosított magának, a rendőrség tehetetlen volt bandájuk tagjaival szemben. Könnyen megállapította, hogy ezt vagy amazt melyik gang tagjai gyilkolták meg, de a gyilkost elfogni és elítélni szinte lehetetlen volt.

A gang világnak már vége. Szinte észrevétlenül eltűntek a new yorki betyárbandák. Vezérek se szerepelnek már se kávéházakban, se politikai klubokban. Ki fegyházba, ki békés polgári életbe, ki meg a másvilágra került.

Most csak hitvány zsarolóbandák, tolvajtársaságok, betörő klubok vannak a new yorki alvilágban, amelyek a gángekhez nem is hasonlíthatók. Valamikor a gangvezérek nevét mindenki ismerte, ma nem tudunk megnevezni gangvezért, mert nincs, ha a régi híres bandák nevét viselő csoportok vannak is, hiányzik belőlük a betyárszellem, nincs vakmerő vezéruk s nem mernek nyíltan szembeállni a törvénnyel, a hatóságokkal.

A gángek elpusztulásának főképpen a politikai viszonyok megváltozása az oka. Valamikor a gangleader politikai vezér volt a maga kerületében. Szállította a szavazatokat, elűntetett olyanokat, akiknek szavazata ártalmára lett volna annak a politikai pártnak, amelynek a gang a szolgálatában állott. Ezekért a politikai szolgálatokért aztán védelmet biztosított a gangnak az uralomra jutott párt. Háborítatlanul csinálhattak pénzt bűntanyák, kártyabarlangok tulajdonosainak zsarolásával. A bűnből pénzelőket rendes fizetést adták a bandavezéreknek. Ha valamelyik megtagadta a fizetést, akkor raboltatta ki kártyabarlangját, vagy bűntanyáját a bandavezér, amikor legtöbb pénz volt a pénztárban és a vendégeknél. Másnap megjelent ilyen esetben a bandavezér az áldozatnál és megmagyarázta neki, hogy ilyesmi nem történhet az üzletben, ha megbízná őt és gangstereit az üzleti helyisége védelmével. Egy két rablás után mind egyik kártyabarlang vagy örömtanya tulajdonos örömmel teljesítette a zsaroló bandavezér óhaját.

A versenyző kártyabarlangok tulajdonosai persze a "durva munkát" nem maguk intézték el ettől kezdve, hanem a gangleaderre bízta azt, aki aztán mindent rendbehozott a bandájával. Olyan gyilkosságok, aminőnek Herman Rosenthal a magyarországi származásu kártyabarlangtulajdonos áldozatul esett, a versenyző kártyabarlangtulajdonosok által elvégzetett "durva munka" volt.

Üres idejükben utonállásokat, rablásokat végeztek a banda tagjai, vagy egyik banda a másikkal vívott élethál harcot. Olyan harcokat, aminőket ma már csak mozi rémdrámákban látunk. Nemcsak a rendőrséget, de nem egyszer még az állami katonaságot is távollattartották ezek a bandák a verekedésük színhelyétől.

Volt a gángekben s a gangvezérekben olyasféle betyárbecsület, mi a Rózsa Sándor. Sobri Jéskák sajátossága volt. Az egyszerű polgáremlerek nyugodtan élhettek a legsötétebb East Sideon vagy a west sidei kikötők körül, nem érte őket bántódás a gángek részéről. Aki utjukba volt, azt hívták az ajtóhoz, hogy rejtékhelyről agyonlőhessék. Elmentek a tanyájára s cimborái szemellettára végezték ki.

A gunman korszaka.

A gángek hadviselésének módját a gunman teljesen megváltoztatta. Véget ért az "uteai harcok s a kiszemelt áldozatot esendben nyomozták a banda tagjai és ott lőtték agyon, ahol találták.

Erre a sorsra jutott annak idején "Big Jack" Zelig, a hirhedt bandavezér, akit a büntető törvényszék kapujában terített le a versenytársa valamelyik emberének golyója. Így halt meg Brooklynban Denny Meehan, akit ágyában öltek meg úgy, hogy fel se ébredt, vagy "Tanner" Smith, akit akkor lőttek le, amikor gondatlanul kártyázott a Hudson Streeti Marginal Clubban.

Amíg a gangster becsületből is harcolt, a gunman csak pénzért végzett durva munkát. "Big Jack" Zelig és Jack Sirocco, akik valamikor társak voltak egy kinai-negyedi bűntanya vezetésében, gunmaneket béreltek fel egymás ellen, amikor a gángek megszűntek. Ebben az esz-

tendőben három kártya barlangban is helyeztek el bombát s ezek a kártyabarlangok olyan revolverharcoknak voltak a színhelyei, amelyek megszegyenítették volna a Bowery híres gangstereit.

A bérgyilkosok.

A new yorki nagy sztrájkok idején 1912-ben és 1913-ban, amíg a munkás a megtakarított pénzen éldegélt és az üzletek, kártyabarlangok pangtak, a gunman jó pénzt csinált. Amikor hirtelen eltűnt a nőruhakészítők, a nyakkendő készítő vagy a szűcs-munkások egyik másik véres száju agitátora, nem tudták megfejteni a titkot, de ma már tudják, hogy a gyárosok szolgálatába szegődött gunman végzett velük jó pénzért. Igen sok east sidei munkásvezér halt meg vagy lett nyomorékká,

mivel a rendőrség ettől kezdve nem bánt keztyűs kézzel az alvilági alakokkal. A lebujokat egyre háborgatta, klubjaik butorzatát összetörte s az utcán elégette. A negyvenkettes ágyu se végezhetne sokkal különb munkát, mint a strong arm squad végez a jómadarak tanyáin.

Gangsterből becsületes munkás.

Hozzájárul a gangsterek eltűnéséhez a háború is. Sokan kerültek a kiképzőtáborokba, és a harcra. Egyik helyről se tértek vissza a gunman pályára. Az idősebb gangsterek, akik tán sohasem dolgoztak életükben, bekerültek a gyárakba, ahol a háború miatt annyi pénzt csinálhattak tisztességes munkával, amennyit a veszélyes gunmanséggel se egykönnyen tudtak. Elsőnek persze a vezéruk ment dolgozni, vezér nélkül egy csoport se tarthat össze, ennél fogva egymásután következtek a vezér példáját a banda tagjai.

Igaz, hogy Tanner Smithet, a néhai west sidei gangstert, csak egy évvel ezelőtt lőtték agyon. Ez azonban nem jelent azt, hogy a múlt évben is működtek a régiekhez hasonló gángek. "Tanner" már nem volt hívatásos bandavezér, amikor az utolsó évében, nem is gangster ölte meg.

A rendőrség és a szakszervezetek tanúsága szerint a volt banda-tagok nagyrésze kikötőmunkás lett s magas munkabérével ma annyira megvan elégedve, hogy nem is gondol a betyáréletre többé.

Látja a volt gunman, hogy a union jelvénye éppen olyan hatalmas fegyver, mint a revolver volt. A union jelvényével a sapkáján éppen olyan kihívóan viselkedhet a gyárossal szemben, mint a revolver volna a kezében. A gyáros tudja, hogy a szakszervezettel kellemetlenebb kikezdeni, mint a gunmanekkel.

Ha a gangsterből vált kikötőmunkás észreveszi, hogy a kikötőbő árut szállító truckot sztrájktró vezető, bejelenti a pier bossnak, hogy ugy ő, mint a többi fiúk haragszhatnak ezért, a pier boss sajnálatát fejezi ki a dolog fölött, elküldi a panaszkodót az irodába, hogy ott ismételje meg a panaszát. Meg is ismétli s hozzáteszi, hogy a fiukkal segít a truck vezetőt kicseréltetni, ha az iroda nem intézkedik, hogy többet az a sztrájktró ne szállítson semmit a kikötőbe. Természetesen több fordulót nem tesz a sztrájktró kocsis. A volt gangster kívánsága teljesült, akárcsak a régi jó időkben, amikor nyers erőszakkal szerzett érvényt akaratának.

Történet az ördögről

Irta:
Heltai Jenő

SZAVUKHÍHETŐ emberek irják, többek között Lotichius Péter János is, hogy 1626-ban az ördög bevonult Milánóba. Bevonult fényes nappal, gögös fejedelem módjára, négylovas hintón, félelmet és rémület árasztván maga körül. Olvasható pedig e rettenetes esemény részletes leírása nevezett Lotichius Péter Jánosnak "Oratio super fatibus hoc tempore Academiae periculosis" című munkájában. A jeles tudós, aki akkor Németországban a riattelni egyetemen az orvosságok tudományának előadó-professzora volt, e művének 21-ik lapján, félelmetől és meghatótságtól remegő tollal többek között a következőket írja az ördögről:

...Milánóban, Itáliának e híres városában alapítá meg földi rezidenciáját és rendes udvartartását; hol is fényes nappal, mindenek szemeláttára, négy pokolbéli lovakkal vont kocsiában és mintegy diadalmenetben hajtat körül a városban, nyilvánosan mutatkozván ragyogó és nagyszámú kíséretével, amely arannyal hímés zöld bársonyruhákban pompázik. Immár nem is tagadja, hogy ő a Ditor és pokolbéli Jupiter, hanem, mint a leghatalmasabb fejedelem, — mert hiszen a világ fejedelmének nevezi őt, — mindenek föl

Mammoné hercegnek tituláltatja és nyilvánosan imádatja magát.

Hogy miért jön fel? Megrongált tekintélyének a helyreállítását végezt. A gonosz és elbizakodott ember lélek a hosszú századok folyamán egészen megelégedett az ördögről. Ez fáj az ördögnek, aki gögös és hiu, mint minden fekete férfi. Az ördög ilyenkor ünnepeket nem akarja magát, jólesik neki az emberek rémületében sütkéreznie és boldog az általános meghódolást és bétrét való görnyedést látván. Minden háromszáz évben más várost tisztel meg jelenlétével és így jött Milánó után Budapestre, ahol a bejárta vetett hit, úgy látszik, nagyon gyenge lábán állott.

II.

Az artézi-fürdő tájékán bukkant ki a földből, miközben hatalmas földrengés rázta meg az egész várost. Fojtó, kénköves bűdösséggel telt meg a levegő és az emberek azt hitték, hogy elkövetkezett az ítélet napja. Senki sem tudta mire vélni a dolgot, néma rémület szállott meg mindenkit. A néma rémület azonban hangos ordításban tört ki, ahogy a Városligetből az Andrassy-úton végig, jött befelé az ördög. Aki látta, megsemmi sültlen rogyott térdre, eltakarta az arcát és rég elfelejtett imádságok töredékeit kezdte mormolni. A kutyák keservesen vonítottak, a lovak megbokrosodtak, vagy egész testükben reszkettek, megálltak. A galambok és verebek egyszerűen felfordultak, az Andrassy ut két oldalán pedig kiszáradtak a fák és a kis paloták kertjében elhervadtak a virágok.

Az ördög pedig jött, négy pokolbéli lovakkal vont fogatán. A kocsit előtti kis vörös, zöld és kék ördögök ugrándoztak, mindamellett ügyelve arra, hogy rá ne hágnak a saját nyelvükre. Kétoldalt a kocsit mellett kövérebb és idősebb ördögök baktattak, arannyal hímés, zöld bársonyruhában, a fe-

jükön piros bibornoki kalappal, a melyből kikandikáltak a szarvak. A kocsiiban csak a pokol királya ült, — Mammoné herceg. — hajtott a lovakat is. Arca komor volt és mégis derült, gyönyörködött az emberek rémületében. Ez, ez volt az a pillanat, amelyre háromszáz év óta várt, most ő volt a város és az emberek ura.

Igy vonult végig az Andrassy-úton, lassan, méltóságoskodva, — majd végig a Fürdő-úton és a Lánchidon át Budára, föl a Gellért-hegyre, amelynek tetejébe kísérete egy pere alatt hatalmas palotát rögöztött. Ott állott most ez a palota feketén, fenyegetően, farkasszemet nézve a remegő várossal.

Mert akkor már az egész város remegétt. Az emberek tanácstalanul futottak ide-oda, vagy esztelen félelmükben hazarohantak és magukra zárták az ajtókat. A boltok redőnyeit lebozsátották, a kávéházakat, a színházakat bezárták. A kocsi közlekedés szünetelt. Az egész város kihalt és néma volt, azaz a harangok zúgtak, rémesen, kétségbeesetten. A templomokban a papok imádkoztak, az emberek a földön hentegettek és sirva törték a kezüket. Mindenki meg volt arról győződve, hogy ittott az utolsó órája. Az ördög pedig felült palotájának kupolájára és ott gubbasztott, mint egy óriási fekete denevér. A két karját kinyújtotta a város felé, mintha magához akar na ragadni a házakat és az embereket. Kitértette a száját, mintha el akarna nyelni mindent és kacagott rémesen, vérfagyasztón és a kacagása tulharsogta a harangok zúgását. Az emberek behunyták a szemüket és bedugták a fülüket.

Az ördög hajnalig kacagott egy húzóban. Ez éjjel senki nem a ludt a városban. Reggel felé, amikor az ördög elhallgatott, az emberek kinyitották a szemüket, végigtapogatták magukat és esodálkoztak azon, hogy még élnek. Bizonyos megkönnyebbülés ömlött el mindenek lelkén és akadtak olyan optimisták, akik az ördög megjelenését már nem ítélték olyan végzetesnek, mint a rémület első pillanatában. A bátrak kimentek az utcára és átkacsintgattak a Gellért-hegy felé. Az ördög még mindig ott ült a palota kupoláján, két tenyerébe hajtva a fejét, mintha azon gondolkodnék, hogy mit csináljon ezzel a bűnös, haszontalan várossal?

— De esunya! — mondotta egy pár ember és iszonyattal elmenekült. Mások azonban, nem tudván a kíváncsiságukat leküzdeni, ott maradtak a Dunaparton és eleinte reszkettek, majd mindjobban nekibátorodva, kémlétek az ördögöt. A tömeg nőtt.

— Mi történhetik velem? — mondotta magában egy házaló és színházi látesőveit kezdte kínálgatni a Dunaparton ácsorgó tömegnek. Csakhamar egész esomó láteső szegeződött az ördög felé. Lesték a mozdulatait. Mi lesz? Mit fog csinálni? Az ördög azonban nem mozdult, úgy látszott, hogy még mindig a fejét törli...

Most már nem lehetett a Dunaparton mozogni, ember ember hátán állott és nézte az ördögöt.

— Ez lehetetlen, — mondották némelyek, — ez nem az ördög. Ha az ördög volna, már rég elvitt volna minket, vagy legalább is esi-

nált volna valamit. Ez valami szemfényvesztés... vagy ügyesen kiécselt reklám. Meglátjátok, egyszerre csak papirdarabokat fog szórni a nép közé és valami hajnövesztő szert vagy szájjvizet fog ajánlani...

Néhányan elunták a várakozást és hazamentek. Lesz, ami lesz, a boltokat kinyitották, a kávéházak megteltek. Az emberek izgatottan tárgyalták az esetet. Mindenkinek megvolt a maga véleménye a dologról és mindenkinek más volt a véleménye. A többség mégis megégyezett abban, hogy az ördög csak átutazóban van itt. A peszsimisták még mindig arra szavaztak, hogy a város velük együtt elfog tűnni a föld színéről. Az ördög pedig nem mozdult. Estefelé megint elkezdett kacagni.

— Jó kedve van! — mondotta egy kereskedelmi utazó az egyik kávéház kártyaszobájában. Körülötte a többiek, bár aggódva, de mégis elmosolyodtak. Egész éjjel hallatszott a kacagás, de ezuttal már jóval kevesebben hallgatták. A lakosság legnagyobb része nyugodtan aludt.

III.

Reggel valamennyi újság tele volt az ördöggel. Róla szólott a vezércikk is. Miért jött? Mit akar? Ezt kérdezték tőle, tiszteletteljesen, de önértéken. Fölszólították, hogy terveit és szándékait tudassa nyíltan és őszintén a város lakosságával. Hadd tudják az emberek mihez tartani magukat! Azután hosszú és részletes tudósítás következett az ördög megérkezésének és elhelyezkedésének a körülményeiről.

Ezzel azonban az újságok nem érték be. Délelőtt már a riporterek egész serege vonult fel a Gellért-hegyre. Egyszerűen azzal a szándékkal, hogy meginterjúvolják az ördögöt. Vagy legalább is miniszterével beszélnek. Esetleg pedig a palota portásával.

Az utóbbi sikerült is nekik. A portás, akinek neve Mória volt, tiz koronáért elmondotta, hogy öfélése ma ki fog kocsizni. Egy óra múlva ezt már különkiadásokban tudatták a főváros lakosságával. Ugy, hogy mikor az ördög pokolbéli fogatán lefelé jött a hegyről, az ut két oldalán már mindenütt sorfalat állottak az emberek és tiszteletteljesen, de mégis bizonyos bizalmaskodással, leemelték a kalapjukat. Néhány diszkrét és udvarias "Éljen!" is elhangzott, a mit az ördög látható leereszkedéssel nyugtázt.

— Nem is olyan esunya! — mondták az emberek a háta mögött.

— Férfiás arca van! — mondták az asszonyok, és fölemelték a kis gyerekeiket, hogy lássanak valamit.

Az ördög boldog volt, mint egy gyerek. Voltaképpen nem akart ő bántani senkit, csak azt akarta, hogy meghódoljanak neki, hogy alázattal imádják, hogy rettenetes hatalmát elismerjék, hogy higgyenek benne. És elérkezettnek látván az időt arra, hogy ezt a lakossággal közölje, délután magához hívatta a "Pester Lloyd" külpolitikai rovatának a vezetőjét és nyilatkozott neki:

— Az emberek nem hittek bennem, — mondotta az ördög. — Nem tiszteltek, nem volt tekinté-

lyem. Azért jöttem, hogy földi birodalmamat újra megalapítsam. — Most megmutatom nekik, hogy vagyok és hogy ki vagyok. — Majd meglátjuk, hogyan beszélnek rólam egy hét múlva...

Es újra elkezdett kacagni azzal a bizonyos vérfagyasztó kacagással.

— Mit nevet? — mondták magukban az emberek idegesen. — Semmi értelme ennek a kelméletlen, ostoba nevetésnek. Erről igazán leszokhatna...

Es nyugodtan folytatták a munkájukat.

A nyilatkozat megjelent és az emberek esalódottan, kiábrándulva olvasták.

— Közönséges stréber! — mondták rá. — Reklám-hős!

Másnap az ördög megint kikocsizott. A sorfal ezuttal már gyérből volt, a lelkesedés is.

— Unalmas fickó az öreg! — mondták az emberek és már alig billentették meg a kalapjukat.

— Megvénült... határozottan megvénült, — mondták az asszonyok. A Stefánia-úton, kocsikázó hölgyek pedig félrefordították a fejüket, amikor az ördöggel találkozott.

— Nem értem a dolgot, — gondolta magában az ördög. — Az előbb még reszkettek, most pedig már észre sem vesznek.

Egyszer, egy pillanatra még föllobbant az ördög iránt való érdeklődés. Amikor megjelent az operett-színházban, a proscenium-pályában. A darab nagyon unalmas volt, az előadás nagyon rossz, de az ördög borzasztóan mulatott és tapsolt.

— Hisz ez egy marha! — mondták az emberek felbőszülve és felháborodva. És harmadnapra már megjelent az ördög karikatúrája egy élelappban, negyednapra a színházban aktuális kuplékat énekeltek róla, ötödnapra pedig a kutyá sem törődött vele.

Hetednapra az ördög végre észrevette, hogy eljártotta minden tekintélyét. Ahelyett, hogy a város állandó remegésben imádtá volna, egyszerűen kinevezték. A pokol királya éktelen háragra gerjedt. Oldalba rugta a palotáját úgy, hogy az iszonyu robajjal összemolult és a kövek záporosó módjára hullottak az udvarra. Az ég elsőtéült, a föld megnyílt, fojtó, kénköves köd nehezedett a városra és a levegőben tüzőkádó kigyók, lángnyelvű furiák, vijjongó, visító ördög-fiókák köpködtek vad összevisszaságban.

— Ezt már ismerjük, — mondták az emberek a kávéházban.

— Az öregben kevés a változatlanság! — szólottak az újságírók, egy mérges bácsi pedig dühösen ordította az utca közepén:

— Nem értem, hogyan tühethi a rendőrség ezt a garázdalkodást!

Az ördög szégyenkezve és pirulva ment vissza Budapestről a pokolba. És 2226-ban, mikor ismét letelelt az a bizonyos háromszáz esztendő és az angyalok le akarták venni az ördög kezéről a bilincseket, az ördög lemondóan intett:

— Ne bántátok, — szólott esőndesen, — nem megyek fel többé a földre. A dolognak semmi értelme... Rájöttem egy nagy igazságra: arra, hogy az emberek csak abban hisznek, amit nem látnak...

Triesztben egy napra...
ba rázattam...
zással. Szom...
tem a mőn...
sába, Bős...
vonat hétf...
időt azonn...
mert már...
mentem em...
kor induló...
az Isonzo m...
tam, de me...
gám Trieszt...
mire szint...
Trieszt...
azzal, hogy...
ták. Már...
oly virágoz...
archia orsz...
mét kivéte...
tengeri kik...
forgalmat...
le, első, leg...
len kikötő...
ból álló...
most nem...
dek kikötő...
száznak nag...
tosságu egy...
más nemze...
csak az ol...
keresni val...
lem teljesen...
banyatást...
rosszabbá...
hoz esatolt...
igéro új...
Olaszország...
ide: egy há...
bevádorolt...
ilyen körülm...
itt is em...
nagy. Ezért...
pe máris be...
ról, hogy há...
hatnák a de...
szabad kik...
milyen a re...
meg Bréma...
az olasz o...
szembe azz...
mét ilyen...
jól tudja, h...
sívá kifejl...
Trieszt vég...
Ugyanez a...
nak, — halo...
munkaalkal...
nése magáva...
hallalain tor...
alatt még d...
érezést egész...
kenyérzüksé...
nacionális...
het ki ez...
kétségen fel...
régí rend...
kag sem le...
Triesztben...
szomorú h...
engem: eg...
tásu lett: a...
kenését. Az...
tar felé koz...
bevéltanom...
a pénzében

Látogatás az új Magyarországon.

Irja: TÓTH SÁNDOR, clevelandi ref. lelkész.

IV.

Triesztben kénytelen voltam egy napra megállni, így hát hiába rázattam magam az éjszakai utazással. Szombaton délután érkeztem a monarchia volt kikötő-városába, Bécs felé pedig nem indult vonat hétfő reggel előtt. Ezt az időt azonban mégsem vártam meg, mert már vasárnap délután elébe mentem ennek a Triesztből éjjelkor induló vonatnak Udinéig; így az Isonzo medrét is napvilágon láttam, de meg ki is alhattam magam Triesztben is, Udinéban is, a mire szintén nagy szükségem volt.

Trieszt nagyon sokat veszített azzal, hogy Olaszországhoz csatolták. Máris megbánta ezt a régen oly virágzó város. Míg a monarchia országainak, a magyar Fiumét kivéve, szinte nem is volt más tengeri kikötője és így minden külforgalmat ez a város bonyolított le, első, legfőbb, sőt szinte egyetlen kikötője lévén egy sok országból álló birodalomnak; addig most nem egyéb, mint egy tömredék kikötővel bíró egyetlen országnak nagyon is alárendelt fontosságú egyik kikötője. Ahová más nemzet hajói nem is mennek, csak az olaszé; ninesen ott semmi keresni valójuk. Így a kereskedelem teljesen pang, az ipar is nagy hanyatlást mutat. A helyzetet még rosszabbá teszi az, hogy országukhoz csatoltatván a gazdagságot ígérő új vidék: különösen Dél-

Olaszországból sokan vándoroltak ide; úgy hallottam: huszezer ilyen bevándorolt van munka nélkül. — Ilyen körülmények között az árak itt is emelkedtek, a drágaság nagy. Ezért van, hogy Trieszt népe máris beszél arról a reménységéről, hogy hátha még visszaesésnek hatnák a dolgok és Triesztet olyan szabad kikötő-várossá tehetnék, a milyen a régi időkben Hamburg meg Bréma voltak. És ezért is áll az olasz oly nagy féltékenységgel szembe azzal a tervvel, hogy Fiumét ilyen szabad várossá tegyék; jól tudja, hogy akkor Fiume óriási kifejlődő jelentősége mellett Trieszt végképpen eltörpül.

Ugyanez a sorsa Pólának, Záranak, — halott városok lettek. A munkaalkalmak óriási megcsökkenése magával hozta a szociálizmus hallatlan térfoglalását; a háboru alatt még döntő erejű nemzetiségi érzést egészen elfojtotta már a kenyérszükséggel együttjáró internacionális áramlat. Jó itt sem jöhet ki ez állapotokból; minden kétségen felül bizonyos, hogy a régi rend romjain még nagyon sokáig sem lesz jó világ.

Triesztben tudtam meg azt a szomorú hírt, ami utközben érvén engem: egész utamra oly káros hatású lett: a dollár váratlan árcsökkenését. Az osztrák és magyar határ felé közeledvén, pénzt kellett beváltanom és mindkét országnak a pénzében egyformán 120 koro-

nát adtak a dollárért! Siettem utána járni a dolognak: az árfolyam akkor tényleg 130 volt. Egyelőre természetesen nem tettem semmit sem, nem tudván, hogy vajjon valami börzei manőverről van-e szó, vagy pedig az amerikai pénznek állandó eséséről! Azóta az utóbbi látszik igaznak s mondhatom, hogy igen kellemetlen dolog azt érezni, hogy a zsebemben lévő 'mindenható' dollár hogyan olvad mindig összebb és összebb, a nélkül, hogy hozzá is nyulnék.

Május utolsó napja volt, amikor kora hajnalban utnak indultam Udinéből az olasz határ felé. Csodaszép reggel volt, a hajnal pirja gyönyörű panorámát tárt álmélkodó szemeim elé. Vonatunk sebesen robogott a havasok felé, melyeknek tündöklő csuesain már látszott a kelő nap aranyos sora. Az egész északi láthatárt magas hegylánc határolta, amely felé nagy gyorsasággal közeledünk. Majd elérve a hegyek lábához, nem sokára befutott vonatunk a Piava völgyébe, amelyet követve mentünk azután egész az osztrák határig. Gyönyörű szép hegyvidék, Svájcban képzeltem magam megint. Magas hegyek között néhol úgy összeszűkül a völgy, hogy a folyó mellett csak a pompás műutnak marad hely, a vasut már beszorul a hegybe, alagutból alagutba rohan vonatunk. Az óriási hegyek szinte ránkborulnak, az oldalakat borító fenyvesekből remek vizesések zuhognak alá, az erdőknek, rétekeknek egyszerű illata beárad kocsink nyitott ablakain át; kimondhatatlanul jól esik ettől a gyönyörű látványtól régen elszakított szemünknek itt járni megint az égbe nyúló havasok között; lelkeset felüdíti a természet utólrhetetlen fensége és érzelmeitől szinte túlaradó szívem megmondja, hogy bizony ezek a felhőkareolók ékeesebbek ám, mint amiket a pénz épített. A völgy tulsó oldalán a remek uton automobil robog és messze elhagyja a fölfelé nehezebben menő vonatunkat. Hej, hol vagy kocsim, hogy én is ott roboznék?! És hol vagytok ti, én szerettem, hogy velem együtt gyönyörködnetek e felejthetetlen szép látványban!

A háboru azonban ide is eljött és ezt a csodaszép völgyet sem

kimélte meg borzalmaitól. Itt is, amott is látunk egy-egy rommá lőtt házat, néhol a fél falut, esonka tornyokat, elpusztított gazdaságokat. Vajjon csakugyan nem férne el az ember az embertől ezen a földön? Hisz annyi hely van még a világon mindenfelé, ahol egy-egy család boldogságot lehet; miért kell ölnünk egymást, — pusztitanunk alkotásainkat — és rontanunk azt is, amit nem mi csináltunk: magát a földet, amely ilyen boldogtalan emberfajtának ad lakást türelmes térein.

Vége megérkezünk az osztrák határhoz, Tarvisóhoz. Kezdődnek az igazi gyötrelmek. Először az utlevél-vizsgálat, amelynek az a rendszere, hogy minden utastól elszedik az utlevélét, elviszik, valahol megvizsgálják és azután visszahozzák és kiosztják, anélkül, hogy a fényképet összehasonlították volna. Itt bizony akárki átmenhetne a más utlevélével. (Igaz, hogy a hajóról leszálláskor alapsabban megvizsgálják az utlevelet és ez az igazolás rajta van az okmányon.) Mikor ez megvan: következik a vámvizsgálat; ennek a tisztje is bejön a kocsiba, amelyből eddig senkinek sem volt szabad kilépni, átnézi esomagunkat, megbélyegzi és most már kiszállhatunk és mehetünk megkeresni a feladott nagy esomagokat, azokat összeszedni, megvárni, míg az egyetlen vámtiszt a miénkre keríti a sort, azután a megvizsgált esomagokat újra feladni Bécsig, akkor menni jegyet váltani, ami megint külön gyönyörűség. A pénztárnál két ablaknál két tisztviselő adja a jegyet vagy kétszáz embernek. Sorba állásról szó sincs; de ennél még nagyobb boldogság az, mikor az ember odajut végre az ablakhoz és jegyért fizetni akar: semmiféle pénzt felváltani nem tudnak, aprópénzük ninesen, és így csaknem minden utas egyszerűen otthagya a pénzt, már, amilyen volt nála, mert vissza nem tudnak adni belőle. Ez ugyancsak a legegyszerűbb módja a pénzkeregetésnek, és egészen jó mellékjövedelem lehet a pénztárnok uraknak. Mikor mindezzel elkészült a fáradt utas, bizony megéhezik, megszomjuhozik. Megyek az étterembe: kenyér nines, sör nines, egy pohár bor egy lira vagy ha úgy tetszik,

tizennégy korona, ha venni akarok egy üveg bort, hogy a vonatra magammal vigyem: száz korona. (Kell-e mondani, hogy nem vettem meg? Pedig ezt csak az átszámítás szokatlansága okozta; hiszen a száz korona még mindig nem több, mint hetven cent; ennyit pedig Amerikában is szívesen megadnánk egy nagy üveg borért.) — Végre, mégis megebédeltem a magammal hozott holmimból; elbucsztam a Triesztől harmadszor viszontlátott magyar földiektől, a kik között egy clevelandi jó egyháztagom is volt (Hegedüs néni), mert ők nem a gyorsvonattal jöttek tovább, felültem, illetve felültem a tulzsfolt vonatra, mely végre is megindult az állomásról — négy órával odaérkezése után! Hála az áldott rendszertelenségnek; mert itt ez a rendszer.

De hiábavaló lett volna azt reményelni, hogy most má: szabad az út Bécsig! Dehogy is! Tíz perc sem telt bele, megállottunk az osztrák határállomáson, ahol újra kezdődött az egész boldogság. De már itt jóval több és okosabb volt a rendszer, úgy, hogy innen másfél óra alatt meg is szabadultunk. — Vajjon mit szólnának hozzá az amerikaiak, ha pl. a canadai határállomásokon öt és fél órát kellene várakozniuk! De hát most Európában vagyunk.

Hogy azonban ezen is tules-

tünk, vonatunk, melyen végre ülő helyet is kaptam, rohanni kezdett, ahogy csak az ereje megengedte. Rendkívül bájos vidékeken mentünk keresztül, Krajnán, Karinthián. Még a régi időkben ismerem ezt a kedves vidéket és most oly jól esett viszontlátnom, ha csak így futtában is. Feltűnt, hogy az osztrák falvak és városok mennyire különböznek az olaszoktól: ama zok sokkal rendezesebbek, mint ezek. Csupa hegyek és dombok között, nyájas völgyeken száguld végig vonatunk. Nemsokára bespétedik, elesendesül a kocsikban az addig oly élénk beszélgetés, kiki megpróbál elszundikálni és ez nekem bizony olyan pompásan sikerül is, hogy csak arra ébrednek fel, mikor kalauzunk jelzi, hogy tíz perc múlva Bécsben leszünk.

Éjjel két óra van, s az első vonat Budapest felé reggel nyolekor indul csak. Mit csináljak most Bécsben? A vonaton hallottam, hogy a hotelek mind zsufolva vannak; azt a pár órát szobakeresésre kellene fordítanom. E helyett hát adok harminc korona (vagy 25 cent) borraalót az állomási portásnak, aki az utolsó vonat érkezése után most reggelig bezárná az egész állomást (megint: óh, Amerika!) és így sikerül magamat is bezáratni egy egészen üres, bezárt első osztályú váróterembe, a

(Folytatás a 11. oldalon)

Égiháboru, forgószelel

Az igazi, pusztító, gyilkos tornádók amerikai hazája.

BIZONYOS előjelekből arra lehet következtetni, hogy az amerikai népek ebben az esztendőben bőven lesz része tornádókban. Az újságok már eddig sok tornádóról adtak hírt, nem egyszer tévesen "eyklon" néven nevezve azokat. Az emberéletben s a vagyonban is igen nagy kárt okoztak ezek az elemi csapások. Abban a zónában, ahol az ilyen tornádók nem mennek ritkaság számba, a féltékeny emberek hámarosan levonulnak a pincébe, vagy az erre a célra épített menedékhelyre, mihelyt felhőket látnak gomolyogni az égboltozaton.

Hogy azonban kelle-e nagyon félni az efféle veszedelemtől vagy sem, ahoz igen nagy köze van annak is, hogy az Egyesült Államok melyik részében lakik az ember. Az Atlanti tengerparton, a New England államokban, avagy a Sziklás hegységtől nyugatra nem sok félni valója lehet a tornádótól senkinek. Néhány héttel ezelőtt ugyan azt olvashattuk az újságokban, hogy egy Long Islandi falut New Yorktól nem messze végig seprte a tornádó. Az efféle vihart azonban, mint amilyen, ez is lehetett, a leírások után itelve, az igazi tornádó zónában legfeljebb szellőnek hívják.

Az időjárást és a légköri változásokat az olyan embernek kell jelelni, aki a legnagyobb figyelemmel kíséri, aki a Mississippi hatalmas völgyében lakik. A tornádó leginkább abban az óriási medencében szeret kóborolni, amelynek egyik határa az Allegheny hegység, a másik pedig nyugaton a nagy kontinentális vízválasztó.

Nem kell szem elől téveszteni azt sem, hogy a tornádó szezon a napal együtt húzódik észak felé. A középnagyati ember valószínűleg tarthatja bizonyos körülmények közt, hogy déltájban vagy korábban után ellátogat a tájakra egy tornádó. Az ilyen látogatás azonban csak a legkritikább esetben történik délelőtt vagy éppen reggel.

Az említett két nagy hegylánc szilárd, hatalmas falat alkot a hatalmas Mississippi völgy két oldalán. Az így képződött medencének egyik nyílása a meleg Mexicói öbölre néz, a másik pedig a hűvös Kanada felé.

Kora tavasszal a déli meleg áramlatok megindulnak s a kaesák-

kal együtt húzódnak észak felé. — Természetesen arrafelé igyekeznek, amerre a legkevesebb ellenállást találják s ezért a legélszerűbb számukra a Mississippi völgye. Sokszor alig jutottak előre valamit, amikor szemben találják

oldalt nem térhet ki egymásnak, szembetalálkozik. Rendesen kerülgetik egymást a verekedés előtt, mint a boxoló bajnokok s ez a kerülgetés a tornádó. Másnap az újságok tele vannak az elpusztult városok nevével. A tornádó szezon

hevesen szoktak az ellen tiltakozni, hogy a kukoricával együtt náluk terem a tornádó is.

Körülbelül július elején a tornádó zóna már elérte a Dakota államok környékét. Persze, szorosan vett időszakokról nem lehet beszélni, mert a tornádó is szezonális. A megállapítás azonban körülbelül megfelel a valószínűségnek. Az eltérés igen kevés lehet. Följegyzések bizonyítják, hogy a Mississippi völgyében december és január hónapot kivéve, az évnek minden egyes hónapjában volt már tornádó valamikor. A tornádók rendszerint a völgy déli részén kezdődnek kora tavasszal s a szezon a kanadai határon ér véget ősz elején.

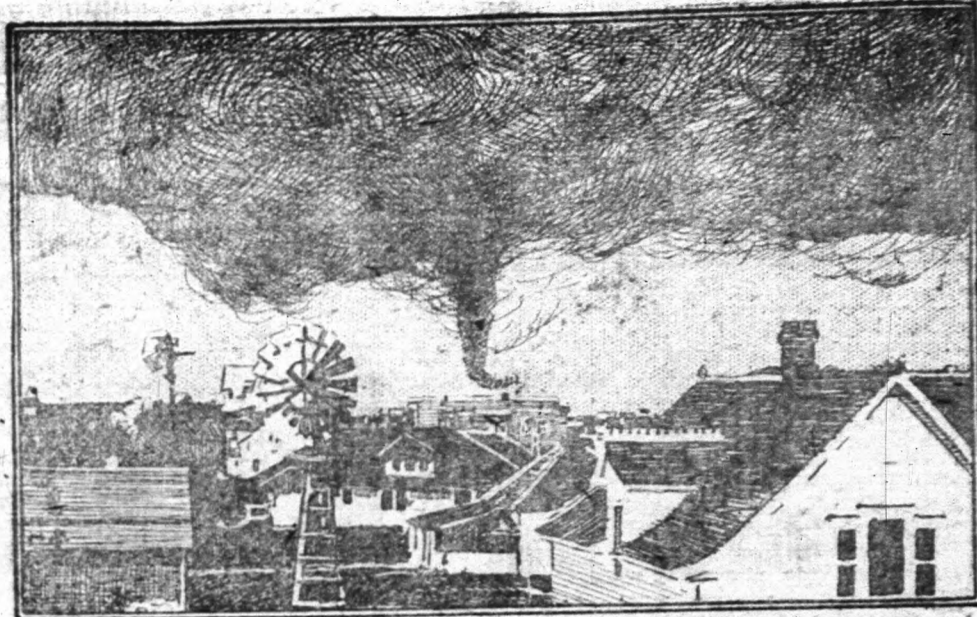
Sok vita esik afelett is, hogy honnan származik a "tornádó" szó. Igaz, hogy Amerikát Columbus fedezte fel, de a későbbi kutatóknak jutott a dicsőség, hogy a kontinensen keresztülmenőben, fölfedezték a tornádót is. Valószínű, hogy két portugál szónak az összetételéből csinálták a tornádó kifejezést. A két szó közül az egyik égiháboru, a másik forgószélet jelent.

Kansas-állam első telepesei, akik a keleti államokból érkeztek, nagy meglepetéssel tapasztalták, hogy mi a tornádó. Egyik sem ért végig még hasonló tüneményt. Régi hazájukba küldött leveleikben persze sok helyet szenteltek az ilyen viharok leírásának s lassan-lassan a keleten az a felfogás kapott lábra, hogy a tornádó kanaszi produktum. El is neveztek Kansas "Cyclon state"-nek, ami ellen ma is hiába tiltakoznak a derék kanasziak.

A tornádó keletkezéséről többféle leírás van. Egy szemtanú szerint, mielőtt a vihar kitörne, több napig rendellenes meleg van s a levegő szokatlanul nedves. A vihar reggelén kitisztul, dél felé bizonyos ködszerű párázat üli meg a láthatárt. Olyan sűrű lesz a levegő, hogy alig lehet belélegzeni. Felhő nincs az égen, de a napot a párázat elhomályosítja s olyan lesz, mint valami vörös gömb. Kora délután felhők támadnak nyugat felől. Pár perc alatt égiháboru támad rettenetes menydörgéssel, villámlással, amint a fellegek egymásnak rohannak. Az égbolt szinte elsötétedik. Rettenetes, szakadatlan moraj támad. Egy pillanat alatt kialakul a forgószelel, aminek a lába a földön, a feje a fellegekben szánt tova s ez, előrohauva, megsemmisít mindent az útjában. Mint valami óriási rém, úgy szántja végig a vidéket...

Mint valami hibetetlenül óriás kigyó, úgy tekereg maga körül rémes gyorsasággal a forgószelel s akkora erővel, ami minden emberi képzeletet feljúlul. Egész legendák vannak arról, hogy hol, mikor, milyen dulásokat vitt véghez a tornádó s nyomában a véletlennek milyen sajtóságos jelenségei maradtak.

Igy emlegetik, hogy egy tornádó a felkapott szalmaszálát a hegyével olyan erővel vágta egy fához, hogy a szalma beleforodott a fa kergébe. Embert, állatot, ha közel ér a tornádó, menthetetlenül elpusztít. De van rá eset, hogy a tornádó nyomában életben maradtak a baromfik, jöllehet a szél ereje lesodorta a tollazatukat.

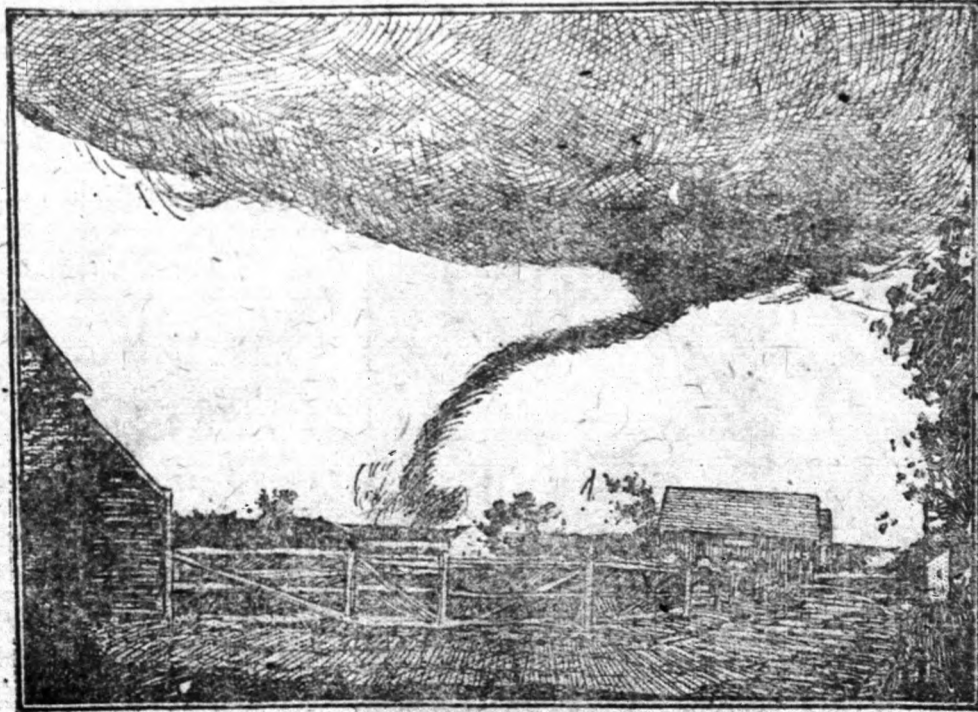
Tornado-felhő Minneapoliban, Kansas államban. — A felvétel 1900-ban készült.

magukat valami ottragadt kései, északról jött hideg légáramlattal.

A vadkaesák ilyen esetben egyszerűen visszafordulnak a melegebb vidék felé. A légáramlat azonban harca kész. S a két légáramlat, amelyik a hegyek miatt

ilyenformán kezdődik.

A két légáramlat közül rendszerint a déli az erősebb s így, az észak felé kell lépésről-lépésre visszahúzódnia a hárterén. A csatátér fölhelyeződik Oklahomába és Arkansasba. Később Kansasba, ahol

A tornádó fotografálása cseppet sem izgatóbb és veszélyesebb, mint támadásra kész tigrisnek, vagy prozslánnak-fotografálása. Ez a felvétel 1915 júliusában készült Kansas állam Ellis nevű városában.

Az éhs

EURÓPÁN végig háboru orkánnyomában levő az éhség hiánya maradt, romokban szerezgálva, ez a célja. És Európa, állott, képtelenül arra mit is tehessen az éhségre!

És ekkor jött Ameri- Jött Herbert Hoover sült Államok élén, aki később egész Európa lelmiszer diktátora megoldotta a nagy nagy lármával, meg esendiben, de azért nem titokban, de az éltározással.

Ha valakinek hálát Európa, akkor a zadó erejű Amerika löjének, Herbert lehet.

Hoover a McClure utolsó számba cikke akei ő szerzetéről, és munkájáról. A minden irodalmi sallang érzékenykedő hangtól.

Olyan a cikke, mi Határozott, matter o kiesit talán száraz is

"Az európaiak me szemponton nyugodt mánuis szempont, a gi. Az Egyesült Állnya, indirekte, a ponttal törődik, az sága pedig az első Államok kormányá dollárt adott kölcs Elértük azt, hogy amelyek közül a legkült meg — a nagy sikerült megmenteni, hogy az egyensúlyt tizenkét városban metani, ahol a szociális igazi fészkei vannak, sek vagyunk billiók ni a nyugodtságot Európát menteni a sebb helyzetéből."

Kétségtelen tény: óta Európában a he kat javult. Tavaly szágok hitelle még merülve és a szállt lehetetlenséggel volt fegyverszünetet az éhséget valóság Európára.

Közép-Európa ügye tulajdonképen seket érintette elsőban, képtelenek voltak feladatuknak megfelező ügy elintézését pénzügyminisztérium ni. A pénzügyminisz

Az éhség hadserege

EURÓPÁN végigszárgaldott a háború orkánya és a vész nyomában üvöltve kullog az éhség hiénája. Ami megmaradt, romokban, felduíva, összerugdálva, ez a hiéna vágyainak célja. És Európa, kezét tördelve állott, képtelenül arra, hogy valamit is tehessen az éhség elkergetésére.

És ekkor jött Amerika.

Jött Herbert Hoover, az Egyesült Államok élelmiszerfőbiztosa, aki később egész Európának az élelmiszer diktátora lett. Jött és megoldotta a nagy kérdést. Nem nagy lármával, nem reklámmal, esendben, de azért erőlesen, majd nem titokban, de azért szent elhatározással.

Ha valakinek hálás lehet a vén Európa, akkor a fiatal és duzzadó erejű Amerika igazi képviselőjének, Herbert Hoovernek az lehet.

Hoover a McClure's magazin legutolsó számába cikket írt a segély akció szervezéséről, bevezetéséről és munkájáról. A cikke ment minden irodalmi sallangtól és minden érzékenykedő hangulatvadászástól.

Olyan a cikke, mint ő maga. Határozott, matter of fact, józan, kiesít talán százaz is.

„Az európaiak megmentése két szemponton nyugodott. Az első humanus szempont, a másik gazdasági. Az Egyesült Államok kormánya, indirekte, a második szemponttal törődik, az ország polgársága pedig az elsővel. Az Egyesült Államok kormánya tíz milliárd dollárt adott kölcsön Európának. Elértük azt, hogy a kis államokat, melyek közül a legtöbb most alakult meg — a nagy városokat — sikerült megmenteni. A fontos az, hogy az egyensúlyt abban a tiztizenkét városban meg lehessen tartani, ahol a szociális nyugtalanság igazi fészkei vannak. De mi képesek vagyunk billióknak biztosítani a nyugodtságot és meg tudjuk Európát menteni a legveszedelmesebb helyzetéből.”

Kétségtelen tény, hogy tavaly óta Európában a helyzet igen sokat javult. Tavaly az európai országok hitele még teljesen ki volt merülve és a szállítás majdnem a lehetetlenséggel volt határos. A fegyverszünetet követő esztendő az éhséget valósággal rázudította Európára.

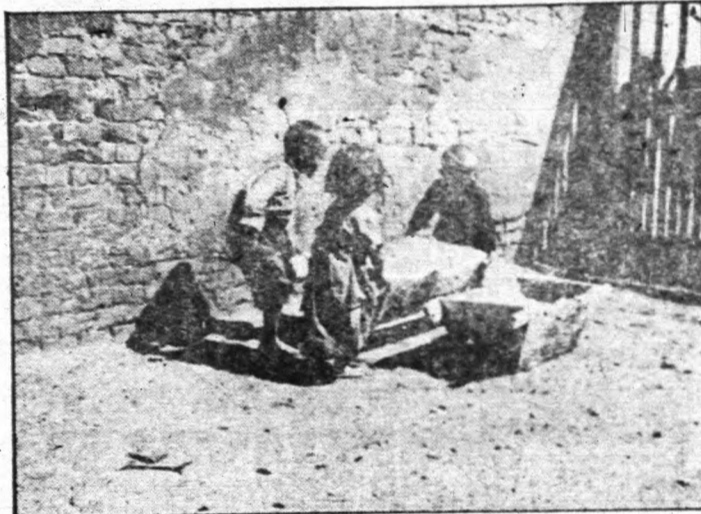
Közép-Európa táplálásának az ügye tulajdonképpen a szövetségeseket érintette elsősorban, ők azonban, képtelenek voltak ennek a feladatuknak megfelelni, így a nehéz ügy elintézését az amerikai pénzügyminisztériumra kellett bízni. A pénzügyminisztérium által ki-

utalt kölcsönökön kívül, tavaly majdnem egész Európa amerikai élelmiszerből táplálkozott.

Az európaiak segélyezése még most is folyik. Amerika nemcsak a publikumtól beszerzett kölcsönkötvények útján hajítja végre nemese feladatát, hanem vannak magánosok, akik szívesen hozzájárulnak a saját zsebükből a segítéshez. Herbert Hoover számítása szerint ezek a magánosok havonként

segítésre, mint a béke idején voltak, másrészt amerikaiak, akiknek nincsen senkijök, akiket segítsenek, szintén küldenek át pénzt, általános segélyezésre.

„Igaz — mondja Hoover, — hogy a pénzáttalásnak nagyon kevés értelme van. Az a lengyel, mondjuk, aki Amerikából küld hazra pénzt a lengyelországi rokonainak, ezzel nagyon keveset ér el, mert hiszen az élelmiszer nagyon

hat-hét millió dollárt áldoznak erre a célra.

A segítés adminisztrációja három nagy bizottság vállain nyugszik, amelyek, mondja Hoover, a legszebb gyetértésben működnek.

Itt van a European Children's Fund, amely körülbelül két és fél millió gyermekről gondoskodik állandóan. Ez a bizottság nem kér pénzt a pénzügyminisztériumtól egy pennyt sem. Magánosok adják össze a szükséges tőkét.

Itt van a Jewish Joint Distribution Committee, a Vörös Kereszt és legújában a Commission for Relief in the Near East.

Hoover hosszasan emlékezik meg cikkében a food draftokról. A food draft egyike a legelmelebb találmányainak. Akárki — mint is meretes — benchet a bankjába, vásárol ilyen élelmiszerjegyet, a miért a rokona, ismerőse, akinek elküldi azt, ennivalót kap odaát.

De az ennivalón kívül-késpénzt is visznek át közép és kelet Európába igen sokat Amerikából. Igaz, hogy a pénznek ez a forgalma béke idején is megvan, hiszen az Egyesült Államokban körülbelül három millió olyan család él, amely támogatja innét az európai rokonait. Természetesen az anyagi segítségek száma most hatalmasan megnövekedett. Egyrészt sokkal többen vannak rászorulva a

ritka, kevés és csak meghatározott mennyiségben lehet belőle kapni. Hiába van tehát akármennyi pénze, több ennivalót, úgy sem kaphat, csak a rendes adagot. És áll ez egész keleti Európára, beleértve Németországot is.

Ellenben, sokkal nagyobb jót tesz az a lengyel, az az osztrák, az a német, az a magyar, ha food draftot vesz a bankban és azt kül-

Irta:
Herbert Hoover

di át. Pénzzel nem sokra mennek az éhezõ rokonai. De ennivalóval igen.

Hooverék mindenütt állítottak fel élelmiszerraktárakat Európában ott, ahol arra igazán szükség mutatkozott.

Persze, a családok itt sem hiányoznak. Hoover eseteket említ, pénzáttalásokat, sőt élelmiszer küldeményeket is, ahol a magánvállalkozók ugyancsak rászédtek az idegenből lett amerikai polgárt. Az amerikaiak a legtöbb esetben feljese tanácstalanul állanak, mikor arról van szó, hogy ennek vagy annak az országnak a pénze most mennyit ér, a valuta-különbség miatt. Ezt használják fel a családok.

Mindenképpen jobban teszi tehát az amerikai, aki az ökontribban levõ rokonain akar segíteni, ha élelmiszer kártyát vásárol, aminek ellenében az élelmiszer pontos kiutalásáról a külügyminisztérium vállal felelõsséget.

És még az az előnye is megvan a küldőnek, hogy tudja, ezt az élelmiszert nem foglalják le, mások nem kaphatják meg. Hooverék és a közép-európai államok kormányai között megállapodás van, hogy az Amerikából érkezett élelmiszer mennyiségét nem vették alá a racionalizálásnak.

A food drafton Hooverék igen esékely összeget „keresnek”. A profitot átadják azután a gyermek segélyező akciónak. Akármilyen kiesike is ez a profit az egyes esetknél, arra mindenesetre elég, végeredményben, hogy a gyermek akció munkáját nagyszerűen elősegítse.

De némesak élelmiszerrrel segíti (Folytatás a 10. oldalon)

A legfiatalabb polgármester

RÉGI európai tévhit, hogy fontos állásokat csakis öreg emberekkel, vagy legalább is úgynevezett érett korú emberekkel szabad betölteni, mert a tapasztalataik alapján ők sokkal hivatottabbak az ilyen állás betöltésére, mint a fiatal ember. Amerika, ez a fiatal ország jobban becsüli meg a fiatal embereit, mert tisztában van azzal, hogy nem az évek száma fontos, hanem a belső érettség, valamint tudja azt is, hogy a fiatal ember lelkesedése és rajongása sokszor olyan mozgalmak kezdeményezését eredményezi, amelyekkel szemben az öregek, az invenció készségük kipadása következtében, már bizalmatlanok vagy érzéketlenek.

A fenti állítást igazolja például Frank W. Wozenkraft amerikai kapitányának a polgármesterré való megválasztása. Frank W. Wozenkraftot egy évvel ezelőtt Texas állam Dallas városában nagy többséggel polgármesternek választották, holott alig hogy elérte a huszonhatodik életkört. Dallas nem holmi Mucsa, mert hiszen kétszáz ezer lakosa van s a fiatal polgármester, aki korban kétségtelesen Amerika legfiatalabb polgármestere, egy évvel ezelőtt sok merész újítást vitt bele a város életébe. A működését olyannyira megszerették a dallasi polgárok, hogy most már szeretnék, hogyha kormányzóknak "runnol"-na. Pedig amint említettük, összevissza huszonhat esztendő. A fiatal polgármester óriási tekintélynek örvendő szerte Texas államban, s a híre most már elérte a többi államba is. Legutóbb Texas egyik városában összegyűlt száz polgármester s mint ahogy az már ilyenkor szokás a konferenciájukat természetesen bankettel fejezték be. A bankett alatt Texas egyik legöregebb polgármestere szólásra emelkedett s azt szuggérálta, hogy az összes texasi polgármesterek az állam jövő kormányzója, Frank W. Wozenkraft mellett kellend állást foglalnia. A felszólása természetesen nagy meglepetést keltett, de ami alkalmasint még érdekesebb, a többi polgármester helyeselte a suggestiót.

A proposícióra, a fiatal polgármester, akinek a humorja tagadhatatlan, a következőkben válaszolt:

Amerikában az öregség még nem jelent bölcsességet. — Nem az évek száma a fontos, hanem a belső érettség. — Texas Dallas városának a polgármestere összevissza huszonhat esztendő és kitűnő közhivatalnoknak bizonyul. — A hivi szeretnék vele a kormányzói tisztséget betölteni.

— Uram! — mondotta — ez a kitüntetés s ez a rendkívüli bizalom természetesen nagyon megörvendeztet. Önöknek azonban vagy arra kell várniuk, hogy betöltsem a harmincadik életkört vagy pedig Texas állam alkotmányán valami erőszakos érvágást kell tenniük.

Texas állam alkotmánya értelmében ugyanis a kormányzóknak legalább is harminéveseknek kell lennie. Well, a harminé éves kor-

nányzó sem volna még idős ember.

A fiatal polgármester Texas egyik leggazdagabb polgárának a fia. A gyerekkorát úgy töltötte el, ugyanilyen körülmények közepe, mint a többi texasi gyerek. Farmon, ranchoon, igazi mozibangulatok közepe. Korán megtanult halászni, vadászni, lovagolni. Azon a helyen, ahol a gyerekkorát töltötte, mindig szerették, mert nyílt szívé, becsületes gon-

dolkodásu gyermeknek ismerték. Az apja, aki maga képzettség nélküli ember volt, azonban nagy súlyt helyezett arra, hogy a fia tanuljon. A megfelelő elemi és high school kiképzése után gondoskodott arról, hogy a fia egyetemre menjen s a jogi fakultást végeztette el vele. A tanulmányai elvégzése után a fiatal Wozenkraft egy telefoniroda alkalmazottja lett, ahol megismerkedett az irodai munka eszjával-binjával. A háború kitörésekor ő is belépett katonának s természetesen átment Franciaországba is. Részt vett több csatában s ki is tüntette magát. Amikor visszaérkezett Texasba, a közéleti jelenségek kezdtek érdekelni s kezdett érdeklődni általában a politika iránt. Az érdeklődésének az lett az eredménye, hogy huszonhat éves korában belekerült a polgármesteri székbe.

Akik őt jól ismerik, azok még nagy jövőt jósolnak neki. Becsületes, karakán ember számba megy, akiben meg van ugyan a fiatalos lelkesedés, ami a korából következik, de ugyancsak meg van az az érettség is, amelyet olyan fontos állás betöltése követel, mint a polgármesteri szék. Az ismerősei és barátai biztosra veszik, hogy előbb-utóbb ő lesz Texas állam kormányzója, sőt miután Amerikában mindenki a tarsolyában hordja az elnöki tisztség marshall botját, még az sines kizárva, hogy valamikor az Egyesült Államok elnöke lesz.

Az egyszerű, derék texasiak körében már most is azt mesélik, hogy valamelyik spanyol cigány asszony megjósolta, hogy a következő rezsimben az Egyesült Államok elnöki székében egy texasi ember fog ülni. Amikor végignének a közéleti tényezők során, ők biztosra veszik, hogy a jelenlegi fiatal texasiak közül a dallasi polgármester az egyetlen, akit erre a tisztségre méltónak találják s aki ezt a megjósolódásuk szerint pompásan és lelkiismeretesen be is tölténé. Ki tudja. Csak ugyan nincs kizárva, hogy a legfiatalabb amerikai polgármester valamikor az Egyesült Államok elnöke lesz. A Fehér Házból bizonyára ép olyan otthonosan fog mozogni, mint a dallasi polgármesteri irodájában.

Bandi tönkretétele

A FELESÉGEM azzal állt elő, hogy baj van. Rosszat sejtít. Csak úgy felszemmel néztem rá, mert tudtam jól, hogy neki már természete a rosszat sejtít. Hanem azért megkérdeztem tőle, hogy miféle tárgyban és miféle alapon sejtíti azt a rosszat.

— Azt hiszem, hogy Bandi tönkre van téve.

A másik szememmel is ránéztem és kezdtem érdeklődni a sejtelmé iránt.

Az ördögbe is, az a bizonyos Bandi az én tizenöt éves kamasz fiam, aki az utóbbi időben nagyon sokat ségajtott és olyan kóplalási kurára adta magát, mintha a gyomrának lett volna valami baja.

— Ki mondta? A doktor mondta? — kérdeztem gyorsan.

— Dehogyan mondta, hanem én úgy sejtitem.

Jobban megüzttem az asszonyt és megnyugodtam.

Látszott az ábrázatán, hogy valami nagyon nincs megijedve s így mindjárt tudtam, hogy a Bandi tönkre tétele az aggodalomra nem ad nagy okot.

— Hát hogy van tönkreteve?

A feleségem erre elkezdte beszélni, hogy a fiúnak már napesen semmije. Oda van a három ágú penocilus, a pénzárca, a zsebhóra, amely egy esztendő alatt husz esz-

tendőt mutat, a talmi lánc, a diszkótésű könyvek minden darabja, a lombfűrész teljes felszereléssel, meg minden más tárgy, amit névnapjára, születésnapjára meg más alkalommal prezentbe kapott.

Aznap este, mikor a feleségem a sejtelmével előállott, így szóltam Bandihoz:

— Add ide csak a penocilusodat. A magamét nem lelem sehol.

Bandi legelőször is elvörösödött és csak azután kezdte sorolni, tapogatni zsebeit a penocilus után. Láttam a képeről, hogy esupa formáságból keresi a kért eszközt, tudva jól előre, hogy nem találja meg. Ki is bökte később, hogy nem találja és nem is tudja elgondolni, hogy hol lehet. Elkezdtem vallatni Bandit. Kissé közel hajoltam hozzá s a pipaszárat veszedelmesen kezdtem tartani, hogy megiegyen a kellő hatása.

Az én kamasz fiam első sorban ki akarta vágni magát s olyan hazugságokat produkált, hogy kezdtem respektálni a fantáziáját. Ha arra adja valaha a fejét, hogy író legyen, még sokra viheti. Hanem hát ezuttal arról volt szó, hogy hol van a penocilus, meg a többi?

Miután szigorúan fogtam a dolgot és miután a pipaszáram mint vallató eszköznek, jól ismerte a tu lajdságát, mindent bevallott.

Atkozottul furesa egy hatást tett ez a vallomása.

Az anyja elsápadt, remegett, majdnem hogy hanyatt esett; én pedig csak úgy dültem a nevetéstől. A feleségem kétségbeesett a Bandi jövője, természete miatt; én pedig simogattam a bajuszomat és az alatt dörmögtem, hogy az apja fia.

Hát a Bandi tönkrejutásának ez volt a története:

A tánciskolában, ahol a négyest, meg a finom modert igyekezett megtanulni, a Vödörösék Böske nevű leányába szeretett bele. Eletéres, tömzsi kis perszóna volt ez a Böske, aki nem annyira lebegett, suhant, mint inkább gurult. És noha már ennél fogva sem tartozhatott ama légi alakok sorába, a melyekről a fiatal szívek regényes érzelmek között álmódzni szoktak, az én fiam mindazonáltal bizonyos légies szerelmmel vette körül. Köpös, esőpp alakját az ő fantáziája megnyújtotta; majdnem kiesztannó vörös arcát ugyan azon fantáziája halványsággal vonta be, úgy, hogy a fiam bizonyára még esudálkozott is azon, hogy a léghen föl nem olvad, vagy hogy egy-egy nagyobb rászálló hópehely nem olvasztja el.

Ennek az ideálnak, ennek a szerelmentárgynak volt egy bátyja, a kit Jósának hívtak és aki éppen

olyan idős volt, mint az én Bandi fiam. De sokkal józanabb. Önző, ravasz, kapzi egy fickó volt ez a Jóska, aki a Bandi fiam helyzetével gonoszul visszaélt. A Bandi ugyanis a barátság-fogadás egy örült pillanatában, kamaszszerelmének magasztos fölhevülésében, az ő baráti szívébe tétéményezte le titkát. Megsugta Jósának, hogy Böske hugát örülten szereti; megmutatta neki ama naplót, amit Böske iránt érzett szerelme első percétől kezdve vezetett és felolvasott neki ebből egynéhány részletet. És megmutatott ennek a furfangos Jósának még más egyebet is. Egy darab piros papírost, rajtos véggel, amelybe annak idején egy darab szalovekorka volt elhelyezve, amelyből a cukrot Böske saját kis vörös kezével bontotta ki és amelyet azután eldobott. Elmondta Jósának, hogy ő ezt az eldobott piros papírost a földről emelte föl, emlékül megőrizte és ha meghal, magával temetteti el.

A Jóska, a ravasz, a furfangos Jóska, érdeklődve hallgatta végig az én ostoba fiamat.

Mikor látta, hogy azt az emléket képező piros papírost az én Bandi fiam mennyi kegyelettel hajtogatta össze és milyen gondossággal helyezte el tárcájába, ajánlatlalt állt elő. Hogy ő hajlandó lenne (Folytatás a 10. oldalon)

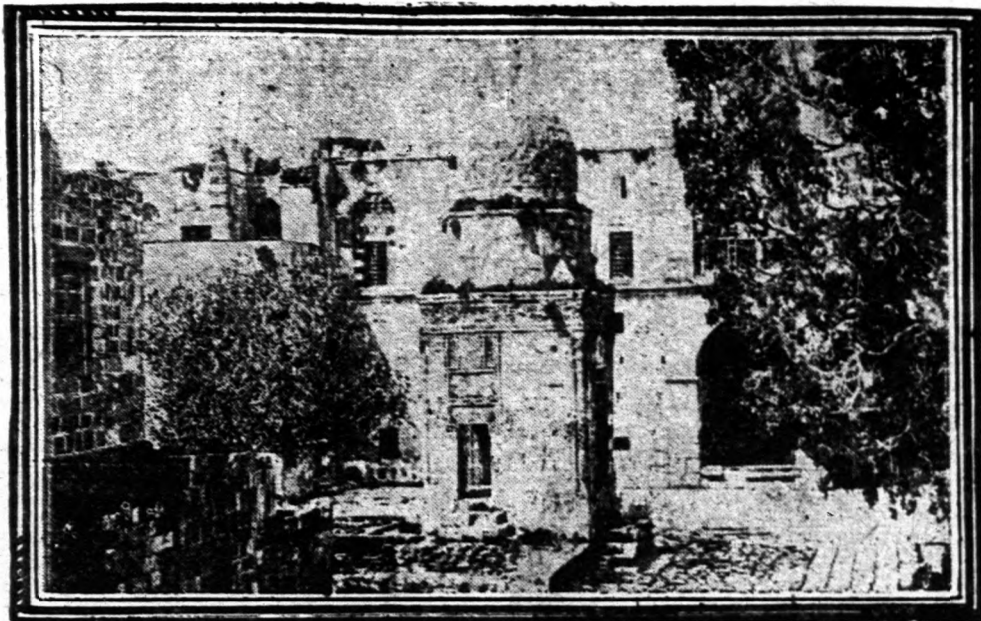
EGY EZER SO...
sze az első...
resszus Sváj...
városában

Még sozán...
zül a zsidók köz...
képviselő, ezen a...
rész vettek, s akik...
bizony nem hitték...
országra vonatkozó...
valósíthatják. An...
örömeikre szolgált...
az álmuk csakugy...
szelosen nem jelen...
világ összes zsidósá...
tizennegy millió. Z...
ujtása alkalmával...
dörbötöt s elindul...
Ellenben annyit...
hogy azok a zsidók...
és közép Európába...
akkikkel embertel...
akiknek semmi reu...
volt arra nézve, h...
enberséges életet...
ják immár, hogy...
hol telepedjenek le...
értők szerint a brit...
került Palesztinába...
tendő folyamán...
Lengyelországból...
belül ötvenezer z...
dorolni. A szakér...
szerint a következő...
ez a szám legalább...
duplázódni.

Palesztinában ez...
ezer zsidó lakik...
esztendőben belül ké...
alább is egy millió...
zsidók száma rug...
lakóinak kétharma...
lesztinában élő z...
ötezer földmívelő...
Az új Zsidóország

Palesztina

Ezrekre rug azoknak a zsidóknak a száma, akik örömmel mennek a britt ellenőrzés alatt álló Palesztinába. A zionista mozgalom eredménye és sikere. — Sokan a zsidó nemzeti élet fellendülését várják Palesztinában. — Ukrajna és Lengyelország szállítja a legtöbb "zsidó polgárt". — A zionista mozgalom erős ellenzéke is enged álláspontjából.

EGY EZER 897-ben utaztatta az első zionista kongresszus Sváje Basel nevű városában.

Még sokan élnek azok közül a zsidók közül, akik, mint képviselők, ezen a kongresszuson részt vettek, s akik annak idején bizony nem hitték, hogy a zsidó országra vonatkozó álmukat megvalósíthatják. Annál nagyobb örömeikre szolgálnak most az, hogy az álmuk csakugyan a megvalósulás stádiumába lépett. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a világ összes zsidósága, számszerűtlenül tízmillió, Zsidóország felújítása alkalmával felszedi a vándorbotot s elindul Palesztinába. Ellenben annyit igenis jelent, hogy azok a zsidók, akiket kelet és közép Európában elnyomnak, akikkel embertelenül bánnak s akiknek semmi reménységük nem volt arra nézve, hogy valaha is emberes életet élhessenek, tudják immár, hogy hova menjenek, hol telepedjenek le. Zionista szakértők szerint a britt ellenőrzés alá került Palesztinába az 1920-ik esztendő folyamán Ukrajnából és Lengyelországból magából körülbelül ötvénezer zsidó fog bevándorolni. A szakértők véleménye szerint a következő esztendőben ez a szám legalább is meg fog duplázódni.

Palesztinában ezidő szerint száz-ezer zsidó lakik, de egynehány esztendőn belül kétszázötvennél legalább is egy millióra fog az ott élő zsidók száma rugni. Jeruzsálem lakóinak kétharmada zsidó. A Palesztinában élő zsidók közül tízezer földmivelő munkát végez. Az új Zsidóországban természete-

sén élnek és erős kooperálás lesz az angolok és a zsidók között. A telepedni készülő zsidók mind elvannak árasztva a rekonstrukció szellemével. Magának a Zsidóországra vonatkozó álmoknak a megvalósulásától hithű zsidók azt remélik, hogy szerzte a világon a zsidó önérték meg fog erősödni, meg fog szilárdulni s biztosra veszik, hogy a zsidó nemzeti önértékkel rendelkező testvéreik meg is fogják becsülni a hazájukat s szeretettel fognak dolgozni a felvirágoztatása és boldogulása érdekében. Az angolokkal kötött meg egyezés értelmében Palesztinában tökéletes vallásszabadság lesz s valakit azért, mert nem a zsinagógában szolgálja az istent, nem fognak bántalmazni vagy talán kivégezni. A zionistáknak az a terveik, hogy angol közreműködésével Palesztinából erős, hatalmas, virágzó s a kultúrországok sorában jól elhelyezkedni tudó országot csináljanak.

Amióta a zionista mozgalom megindult, szerzte a földkerekségen figyelmet és érdeklődést keltett. Voltak zsidók, mint például az Association of British Jews nevűnek a tagjai, akik egyenesen állást foglaltak a zionista mozgalom ellen, azzal érvelve, hogy a zsidók minden országban el tudnak helyezkedni s a tehetségüket, munkaképességüket, üzleti érzéküket és intelligenciájukat az illető ország részére és szolgálatában érvényesíteni tudják. Szóval szükségtelennek minősítették ezt a zionista mozgalmat. Az angol zionista ellenes zsidók között Rothschild volt a legnevezetesebb. Amióta azonban a zionista mozgalom mind inkább praktikus jellegűt öltött s mióta különösképen a szövetségesek aktuális programjának egyik fontos és nagyjelentőségű programja lett, még a zionizmust ellenkező zsidók álláspontja is megváltozott. Jellemző például, hogy a fent említett előkelő és

gazdag angol zsidókból álló szervezet most már anyagilag támogatja a zionista mozgalmat s arra törekszik, hogy a szegény és elhagyatott lengyel és ukrániai zsidóknak lehetővé tegye a Palesztinában való letelepülést. Angliában és Franciaországban is nagy összegek gyűltek össze erre a célra s Amerikában is vagy száz-ezer dollár. Amióta azonban az amerikai és a kanadai hithű zsidóság megtudta azt, hogy a zsidó nemzeti élet fellendülése Palesztinában britt fennhatóság alatt fog történni, az érdeklődés még inkább fokozódott s a terv most már az, hogy Amerikában és Kanadában Palesztina újjáépítésének céljaira tíz millió dollárt gyűjtsenek össze. Ha össze akarják gyűjteni, meg is fogják tenni.

Jellemző, hogy a világ különböző részeiben szerzte szívt zsidó szervezeteik, amelyek sok tekintetben a technikai eszközök különbsége következtében eltértek egymástól, most már a közös cél érdekében közelednek egymáshoz s közös erővel igyekeznek a nagy feladatukat, Palesztina felépítését: végrehajtani. Alexander Goldstein, a Russian Zionist Central Committeeen New Yorkban tartózkodó tagja kijelentette, hogy még azok a zsidó szervezeteik is, amelyek kizárólag munkáskérdésekkel foglalkoztak eddig, figyelmet tanúsítanak a zionista mozgalom iránt. A fő oka ennek az érdeklődésnek az, hogy elhelyezkedési alkalmat látnak azoknak a zsidó származású munkásoknak a részére Palesztinában, akiket Ukrajna és Lengyelország nem akar eltűnni.

AKAR DÖRZSÖLÉS NÉLKÜL MOSNI?

Ha azt akarja, hogy egy heti ruhája ki legyen mosva, gy enért hófehérre minden dörzsölés nélkül, akkor használja a Mitchell Magic Mosóport. Ne mártalmas a ruhára, sem a kézre. Megpuhítja a legkeményebb vizet is. Kiveszi a zsír pecsétet, vért, stb. s nincs benne mérég, amely tönkre teszi a ruhát a harmadik mosásnál. Megéri-e a felesége egészsege egy centet? Hozassa meg, mi adunk egy dollárért annyit, mint más társaságok háromért. Postaköltség 10 cent. Egy csomag 6 hónapra elegendő. Irjon magyarul, mert magyarok vagyunk. Mail Order House, Glenfield, N. Y. Ügynökök kerestetnek.

Az éhség harctere

(Folytatás a 7. oldalról)

a szenvedő Európát, elsősorban a gyermekeket, a Hoover bizottság, hanem ruhaneművel is, ami szükséglet dolgában mindjárt az énnivaló után következnek.

Belgiumban és Lengyelországban az utolsó négy és fél esztendő alatt a textil import teljesen szűnt. Az emberek különösen a gyermekek, már teljesen lerongyolódtak. És ekkor újra Amerika jött, Hooverék több millió ruhát küldtek mind a két országra.

Azzal, hogy vászonneműket küldtek át, nagyban elősegítették azt, hogy a járványos betegségek, különösen a tifusz ellen, olyan sikeresen lehetett megküzdni, így is voltak és vannak járványos betegségek, de mindenki elképzelheti, hogy mi lett volna, ha az embereknek továbbra is piszkokban kellett volna járni.

Hoover a cikkében pontosan beszámol arról, hogy a bizottság milyen eredményeket ért el Belgiumban, Lengyelországban, Csehszlovákiában, Jugoszláviában, Romániában, Ausztriában és Magyarországon.

Mindenütt helyi bizottságokat állítottak fel, amelyek az adott utasításokhoz pontosan alkalmazkodnak és közvetlenül végzik a segítés munkáját.

Romániában a királyi család maga óriás érdeklődést mutatott a helyi bizottságok munkájával szemben. A román királyné maga járt a kiküldöttekkel, az amerikai katonákkal, akik most Európában a segítés nemes munkáját végzik és segítettek nekik, ahol csak tehetett. És nem egyszer, könnye szemmel rebegett hálát hazája nevében az Egyesült Államoknak.

Hoover a ragályos betegségekről is pontosan beszámol.

Elmondja, hogy a ragályos betegségek talán soha nem harapódtak volna el annyira közép- és kelet-Európában, mint amennyire elharapóztak, ha Oroszországban nem lett volna bolsevizmus. De volt. És a bolsevizmust Oroszországban nagyon sokan nem szerették és nem szeretik most sem. Ezek az emberek persze nem valami szívesen látott elemek Oroszországban.

Oroszországot a gazdasági blokká meg lehetőségen megviselte, rongyossá tette és beteggé. Már most azok az emberek, akik szívevel, lélekkel nem híveik a bolsevizmusnak, nyakra-főre akarták elhagyni az országot. Hivatalosan ezt nem tehetik meg, tehát kénytelenek voltak szökni. És hozták magukkal a rongyaikat, a piszkaikat és a betegségeiket.

Herbert Hoover szerint az összes délkelet-európai országok közül meg Cseho-Szlovákia járt a legjobban. Ennek a fekvése nagyon jó arra, hogy a gazdasági bajokat könnyebben kibírhassa, mint a többiek. A legrosszabb helyzetben pedig Ausztria van, amely a szó szoros értelmében el van zárva minden olyan esatornától, amelyen keresztül az életfenn-tartáshoz szükséges cikkekhez juthatna.

Magyarországról és a magyar helyzetről Hoover nem sokban emlékezik meg. A következőket írja:

Magyarországon, Budapest nagyon rosszul áll élelmiszer dolgában, aminek a román rekiválások az oka. Nem akarjuk e helyen ennek az eljárásnak az erkölcsi súlyát mérlegelni, de tény az, hogy olyan éhínséget idéztek elő a románok, aminek a hatása nagyon akut. Azt hiszem, a szerbeknek kötelességük lenne ezen a bajon segíteni, a szerbeknek, akik Budapesttől délre csak tizen-nyolc mérföldnyire vannak s a kiknek fölös számban van énnivalójuk. Budapest körül van véve élelmiszer fölösleggel. Furcsának találom, hogy négyezer mérföld távolságból mink vigyünk oda énnivalót.

A CSODAASSZONY.

(Folytatás a 2. oldalról)

Megfordult és eltűnt. Előbb azonban egy hosszú és szomorú pillantást vetett rám.

Én aztán a színésznőmmel kísértáltam a rétre és jó ideig bomladoztunk. Zalogosdít játszottunk kettesbe. Amikor rám került a zálogadás sora, kifordítottam a zsebemet, de nem találtam bennük semmit, csak a virágos keszkenőmet. Bizony odaadtam neki. Azt mondotta, hogy a kis keszkenőt el fogja dugni egy egérlükba, én aztán keressenem meg. Ha megtalálom, kapok egy esőket.

Nagyon jó lesz!
Szerettem volna megcsókolni a német frajliát, ha már megfizetem az ebédjét. Pedig békaszája volt, a foga meg rossz volt. De hát ilyen az ember!

Kerestem aztán a kendőt, kerestem, de nem tudtam rátalálni. Játékközben ide-oda szaladtunk a réten és körülöttünk tengernyi volt az egérlük. A frajla, aki ebédnél sok sampányit ivott, maga sem emlékezett már, hogy merre dugta el. Egy ideig ő is segített keresni, de aztán megunt a rossz kedvemet és a faképnél hagyott. Én pedig egyre növekedő reméléssel, késő éjszakáig itt kerestem a holdvilágos réten. Ma korán hajnalban újra kezdtem a kajtatást. Most már jóllaktam és megyek, folytatom. De már magam sem hiszem, hogy valaha még viszont lássam az én drága, ő fele-

segemet... Pedig ha válaszolna a hívásomra, óh, én a tiz körömmei is kikaparnám a föld alól! Nem is tudom, hogy mi lesz most már velem. Se pénzem, se feleségem.

— Eddig volt a diák elbeszélése, — mondotta Tamás bácsi. — Én aztán két ezüsthuzsát adtam neki és ő megígérte, hogy pontosan visszafizeti, ha megtalálja a virágos keszkenőjét.

Amikor másnap reggel: megperált kocsikkal áthajtottunk a pozsonyi hajóhídon, messziről meg láttam az emberemet a ligetben. — Négykézláb mászkált az egérlük-kak között és panaszos hangon üvöltötte:
— Mari lelkem, gyere ki!

Magam aztán megjártam Bécsen. Visszajövet megint megebédeltem a pozsonyi korezmában. Karikás Miskát azonban nem láttam ezután. A korezmáros azt mondotta, hogy a komiszáros hazatoloncolt a Debrecenbe. Ebéd után, mi-alatt a fuvarosom még itatott, ki-mentem a rétre és mivel egyedül találtam magamat, én is belekiáltottam egy pár egérlükba Mari ne-vel. Ugy vélekedtem, hogy nem is volna bolond dolog, ha véletlenül rábukkannék a virágos keszkenő-re. A szerenese azonban nem kedvezett nekem. És én akkor megfogadtam, hogy nem is házasodom még soha, mert olyan asszonyt úgy se találunk, aminő Mari volt.

Bandi tönkretétele

(Folytatás a 8. oldalról)

ne Bandinak bizonyos rezeletek alatt emléktárgyakat szállítani. — Különböző dolgokat, amelyek Böske kék voltak, amelyeket Böske érintett, sőt esőkölt is. Neki ez könnyű lesz nagyon, mert Böske az ő huga és minden tárgyát elveheti.

A Bandi mohón kapott az ajánlaton, de kijelentette — és ezt szorítottam a fiamban — hogy csak olyan tárgyakat fogad el, amiket Böske már nem használ, mert nem akarná oly tárgytól megfosztani, amely neki örömet okoz. Meg-egyeztek és ettől az időtől kezdődött az emléktárgyak szállítása, vagyis a Bandi teljes tönkretétele.

A következő napon a Jóska egy félre tiport sarku fél nyári cipőt húzott ki a zsebéből, előadva, hogy azt a Böske viselte, de már többé nem húzhatja föl. Bandi a cipőt a szívéhez szorította, megcsókolta és annak ellenértékül a háromgagu penecilust adta oda.

Két nap múlva Jóska egy nagy foltos téli keztüüt vilantott meg a fiam szeméi előtt, kommentárul adva hozzá, hogy ez a Böske ked-vene keztüüje volt és azt viselte akkor, midőn Bandi először meg-látta; továbbá, hogy ezen keztüü-vel törülte ki szeméiből ama köny-nyeket, amelyeket szegényében ak-kor hullatott, midőn a jeges uton elesett. Bandit ezek a körülmények annyira megalázták, hogy a kezt-üüért, — amint ezt a naplójából olvastam — a pénztárcáját adta oda három kötetni képes könyv-vel.

Szállított ezután Jóska a fiam-nak még két és fél pár ócska ci-pőt, egy kopott szalmakalapot, né-hány tucait elhervadt virágot, el-tört fésűt, görbe hajtűt, vedlett szí-nű szalagot, névalírást, iskolai gyakorlatot, szivarszipkát (amely-ből állítólag Böske szitt el egy szí-vart), hajfűrtöt, nefelejts virá-gal, ruhadarabot, halcsontot a kri-nolinból, háziasapkát (Böske kézi-munkája hat éves korából), dióhé-ját (amit Böske a fogaival tört fel) és félrud pesétviaszt, amely-nek az emlékértéke abban rejlett, hogy Böske midőn használta, meg-égette az ujját. Ezen különféle tár-gyak fejében jutott Jóska-hoz a fi-am minden emlék értékű tárgya és mint utóbb kislűt, nekem hetven-négy finom szivarom, egy tajték-pipám és sétatobtom, valamint az anyjának két üveg illatszere, hat darab pudeses skatulyája és ki-lenc szagos szappana, amelyek el-tűnésével mi a eselédet gyanúsí-tottuk.

Mikor a Bandi tönkretételének eme históriájával tövéről-hegyére tisztába jöttünk és mikor az em-léktárgyak mind szemünk elé ke-rültek, a feleségem azzal az indit-vánnyal állt elő, hogy Bandit ver-jem végig a pipaszárral, a Jóska apjának pedig, meho a tanítójának mondjak el mindent.

E helyett azonban én elmentem néhány boltba és bevásároltam pe-necilust, pénztárcát, zsebtűt, lán-csal, könyveket, lombfűrészt mun-kát és oda prezenteltem Bandinak. Hanem nem szóltam neki sem-mit.

Hiszen úgy is meg fogja majd tanulni az életben, hogy százféle uton és módon lehet tönkre jutni, de csak egy, egyetlen esetben ma-rad kellemes emléke ennek, ak-kor, ha ahöz többé vissza nem jö-hető boldog szerelem van kötve s a háttérben ott áll az egykor szí-vünkéből szeretett nő.

SZERETTEINEK

Általunk teljes biztonság mellett küldhet csomagokat. Minden küldeményért teljes jótállást vállalunk. Irjon bővebb felvilágosításért.

GLOBE
EXPORT AND IMPORT CO.
INCORPORATED
2125 E. 90TH STREET
CLEVELAND, OHIO

SÜRGÖNYILEG

vagy posta útján Kiss Emil bank legpontosabban és mindig a legolcsóbb napi árfolyam mellett küld pénzt Magyarországra.

HAZAUTAZÓ

magyarok a legolcsóbb és legbiztosabb módján Kiss Emil bankár irodájában részvevők és a pénzüket ott váltják be a legelőnyösebben.

ÓHAZAI

ügyek a legbiztosabban Kiss Emil bankháznak közjegyzői osztályában intéztetnek el, mert az ő budapesti irodája minden okirat kibozatáláról gondoskodik.

Irjon az alábbi címre:

KISS EMIL

BANKAR

133 SECOND AVE., NEW YORK

Dollár összeget küldök Magyarországra PÉNZKÜLDÉS BÉRHOVÁ A VILÁGON.

Ha családját vagy hozzátartozóit akarja kihozni az óhazából, forduljon kimerítő felvilágosításért.

ÓHAZAI JOGI ÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYEK

pontos és szakszerű elintézése.

megbízható, régi közjegyzői és pénzüldési irodája

GARTNER LAJOS

401 East 80th Street,

New York, N. Y.

PAN

— Igazán mesés d...
vább is így megy...
akkora adminisztrác...
egy európai államnak...
boldogok önök itt...
foglalta... En pedig...
tek! Ha tudná, mi...
ez! Sorvasztom, em...
mat, fáj a lelkem e...
kaért!...

S e szavakat mond...
Desvarennes ur fá...
hajtott.

— Nekem ugy te...
zár Maréchal, — hogy...
függ, hogy munkája...
vagy több is, mint...
Hiszen tudnánk...
ugy van, — sőt haj...
nagynémem nem em...
Csalódj! Sav...
mondá Maréchal...
hallottam Desvaren...
től, hogy sajnálja, h...
talanul el. Lépjén be...
szép állást fog kapni...
— A hivatalban...
keserűen Savinien...
zatos szó... De...
hát igazán azt hisz...
szervezet, mint az...
arra, hogy közönség...
kában görnyedez...
ügyek menetét követi...
Hivatalnokokodni...
mi itt van az agyam...
S hevesen fölugr...
nagy léptekkel járka...
a világot vállain hor...
csinyló arekifejzése...
keny homlokuk, kiford...
hajú kis fejét.

— Oh, tudom, mi...
ban. Nagynémem fel...
mert eszmém van...
né, hogy a család...
legyen eszméje, es...
ról ábrándozott, h...
fojt engem egy lé...
de abból semmi sem...
én, mi kell nekem! A...
mák fűrkészésébe...
függetlensége! Szab...
hogy felfedezésem...
sem... De korlát...
köznapiság! Amak...
magamat alárendel...
— Akárcsak az...
vizszoná Maréchal...
pel néve a fiatal...
ki egész magasság...
sedett, — a vizsgá...
sem volt szerenese...
— Soha, — erősít...
san Savinien. — Be...
a polytechnikumba...
a központi iskolá...
mulatba ejtettem a...
mém újdonságával...
tek.

Vasárnap

hogya

MEGTAKAR

HOZZA

Mi nemcsak

Anyagilag

tott pénze. Meg

em szorul más

BANKUNK

Alapítók

Általunk k

tétjét bármikor

Pénzküldés

rapi árfolyam

NE

FÜZ

A Bank

10 EAST 23

PANIN SZERGIUSZ

Irtta Ohnet György

— Igazán mesés dolog! Ha tovább is így megy, nagynénémnek akkora adminisztrációja lesz, mint egy európai államnak!... Hej, beh boldogok önök itt — el vannak foglalva... En pedig csak mulatok! Ha tudná, mennyire untat ez! Sorvasztom, emészttem magamat, fáj a lelkem egy kis munkáért!...

S e szavakat mondván, a fiatal Desvarenes ur fájdalmasan sóhajtott.

— Nekem úgy tetszik, — viszonzá Maréchal, — hogy csakis öntől függ, hogy munkája legyen, annyi, vagy több is, mint akárciknek.

— Hiszen fudhatja, hogy nem úgy van, — sóhajtott Savinien, — nagynéném nem engedi!...

— Csálódik, Savinien ur, — mondá Maréchal. — Huszszor is hallottam Desvarenesné asszonytól, hogy sajnálja, hogy ön dologtalannal él. Lépjen be a házába, igen szép állást fog kapni a hivatalban.

— A hivatalban! — kiáltott föl keserűen Savinien. — Ime, a hangzatos szó!... De, édes barátom, hát igazán azt hiszi-e, hogy olyan szervezet, mint az enyém, alkalmas arra, hogy közönséges irnoki munkában görnyedezzek? A folyó ügyek menetét követni! Kormolni! Hivatalnokkodni! Én? Azzal, a mi itt van az agyamban?

— Ah, ime ön is, — sóhajtott Savinien. — ön is ellenségeimhez szegődik! Gunyt üz belőlem.

(Folytatjuk.)

— Hja, — veté közbe Maréchal, — ha ön azon kezdte, hogy fölforgatta az ő elméleteiket!...

— Ugy van! — kiáltott föl Savinien diadalmasan. — De nem tehetek róla, szabad folyást kell engednem képzeletemnek. És a világ soha sem fogja megtudni, hogy szellemem e sajátos irányra mennyi önmegtartózkodásba kerül! Családomban nem is vesznek már komolyan. Nagynéném megtilt mindennemű vállalatot, azzal a kifogással, hogy az ő nevét viselem és szegényt hozhatnék rá — csak azért, mert két ízben nem arattam sikert. Nagynéném fizetett, az igaz. De gondolja-e ön, hogy nagylelkű dolog így visszavélni a hátré? Hát a föltalálót három vagy négy bukásból kell megítélni! Ha nagynéném szabadságot engedett volna, érzem, hogy bámulatba ejtettem volna a világot!

— ... főképp attól félt, — mondá Maréchal nyugodtan, — hogy ön a fenyegető bíróságot találja bámulatba ejteni.

— Ah, ime ön is, — sóhajtott Savinien. — ön is ellenségeimhez szegődik! Gunyt üz belőlem.

— Ah, ime ön is, — sóhajtott Savinien. — ön is ellenségeimhez szegődik! Gunyt üz belőlem.

— Ah, ime ön is, — sóhajtott Savinien. — ön is ellenségeimhez szegődik! Gunyt üz belőlem.

Jobb és szebb arc

A bőrnek fiatalos üdesége, tiszta, sima szelplőtlenség segítségével lesz Önnek, ha nincsen is megáldva, mint társnője, szépséggel. — Használja az

Érdeky Liliom Krém

SZAPPANT ÉS ARCPORT.

Rendelje meg még ma. Küldjön be Money Orderen \$1.45-öt e címre:

ERDEKY KÁLMÁN

GYÓGYSZERÉSZ
1019 LIBERTY AVENUE,
PITTSBURGH, PA.

Látogatás az új Magyarorszában

(Folytatás az 5. oldalról)

hol végigfekszem az egyik padon, és el is alszom jóízűen reggelig. Reggel keresek mosdótermet, de bizony csak nagyon primitív dolgokat találok; elintézem csomagjaim feladását Budapestre, ami bizony egy teljes órát vett igénybe; táviratozni akarok: a táviróállomás zárva; végre kinyitják és kérdésemre, hogy mikor ér Budapestre táviratom, melyben délutáni megérkezésem kivánom jelezni, azt felelik, hogy holnap vagy holnapután; — az étterembe megyek: kávé nincs, illetve csak fekete van; tea van, de cukor nincsen, kenyér sines, ellenben sütemény van; vaj azonban éppen nincsen. Ugy, a hogy megreggeliztem és siettem vonatra ülni.

Mikor a pályaudvarra értem: bizony megdöbbant a szívem. Magyar vonatot láttam, a M. A. V. kocsijaiból összeállítva. Hosszu volt, csupa harmad-osztályu kocsi, kettő másod- és egy elsőosztályu. Egy sereg amerikai magyart van a vonaton, akik Svájcra jöttek kereszttől és hetekig ott rekedtek; ez az első csapat, akiket végre sikerült elindítani onnan, vörös keresztes kocsikban. A vonat menetrendje szerint tizenegy óráig tart az út: este hét körül érünk majd Pestre. A gyorsvonat délután ment volna, körülbelül a régi idő alatt; de az sem ért volna hamarabb oda és sokkal drágább lett volna.

Vonatjaink rettenetes állapotban vannak: a háború és az oláh megszállás nyomait viselik. A második osztályu kocsik, sőt bent az országban az első osztályuak is, éppen úgy fapadosak, mint a harmadik osztályuak. Az ablakok legnagyobb részét félig vagy részben, de nagyon sokszor egészben is, bádoggal kellett helyettesíteni; egészen ép üvegu ablakot még nem láttam. De nemcsak a vasuti kocsik ilyen rozogák: még rozogábbak a mozdonyok, miknek javát az oláhok elvitték és csak a selejtese maradt meg nekünk, ami már nekik sem kellett. Az állomások elhanyagoltak; nincsen miből kitarozni; a vakolat lehullt vagy hullófélben van; az ablakok itt is sok helyen hiányoznak. Mindegy: amíg élet van, addig reménység is van; a fő, hogy élünk.

Szomorú, esős időben közeledünk a magyar határ felé; de az első eláll, mire a Lajtához érünk. A tulsó parton magyar baka tisz-

teleg a vonatnak. Még pár pere és Királyhidához értünk. Leszálok a vonatról: magyar földre lép a lábam. Leveszem a kalapot, imádkozom. A lelkem is sir. Körülöttem mindenütt magyar szó hangzik. Hazámban vagyok. A nap is kisüt: szegény hazám köszönt.

A vámvizsgálat és egyéb ezzel kapcsolatos dolgok itt is elég nehezkesen mennek, de mégis sokkal több rendszer van bennük, mint az osztrák-olasz határon. Két jó óra azonban itt is eltelik, mire tovább megyünk.

Nézek, nézek ki az ablakokon; gyönyörködöm édes hazámnak tizenegy évi óta nem látott képében. Jellegzetes a kép: megismerni a magyar földet, a magyar tanyát ezer közül is. A vasút mentén az őrházak, körülöttük a régi kiskertek, a buza között a pipacs meg a szarkaláb, a láthatáron a gémes kut meg a jegenyefák sora; kis faluknak karesu tornyai, városoknak falusi háza meg gyárkömnyei, — — — mind régi ismerősök ezek. Vajjon le tudná-e valaki írni, hogy mit érez a szív, mikor a rég nem látott haza áldott levegőjét leheli újra? Én nem tudom leírni, nem is kísérlem meg; szentség az, áhitat tárgya; égő csipkebokor, hová csak sarut megoldva szabad lépni.

Magyar-Óvár, Győr, Komárom, Tata, — szinte azt gondolom, hogy ez nem is valóság, hanem álom. Hiszen egy világ bomlott meg és omlott össze azóta; itt meg most is kapál a magyar a tengeri-földeken; amott illatos szénáját kaszálja. Sehol műveletlen föld. Az élet már kifeslett a nyár melegére; a buza kalásza szökken; minden csupa zálog, ígérlet, biztatás. Vajjon csak a termés felül-e? — Nem. A halálon is győzedelmeskedő örökélet felül.

Es ime; itt van a Gellért öreg hegye, itt van Kelenföld és amoda Buda. Áll még Buda, él még a magyar! És élni fog, mert élnie kell, hogy szomorú jelenét szebb jövőben dicsőíthesse meg!

Az összekötő vasuti hidhoz robbogunk és ime, előttem fekszik hazám fővárosa, a szépséges Budapest. Ráfogom a szemetelő esőre, hogy annak a cseppjeit törülgetem. A kerepesi-uti temető. — Kossuth sirja. A keleti pályaudvar.

Itthon vagyok.

1920. június 10.

Tóth Sándor.

Vasárnap és mindennap gondoljon arra, hogy a bankbetét a legbiztosabb.

MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET.

Mi nemcsak megőrizzük, de kamatot is fizetünk. Anyagilag független csak úgy lehet, ha van megtakarított pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILARD.

Alapítke, tartalék és betétek összege
\$2,857,097.76

Általunk kiállított betétkönyv mindig készpénz, mert betétjét bármikor kamatostul visszafizetjük. Pénzküldés Magyarország minden részébe a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

NÉMETH ÁLLAMI BANK

NÉMETH JÁNOS, ELNÖK

FŐÜZLET:

A Bankpalotában
10 EAST 22nd STREET,
NEW YORK, N. Y.

FIÓKÜZLET:

1597 Second Avenue,
Corner 83rd Street

PROFESSOR METCHNIKOV

aki az egész világon híressé, megállapította, hogyan lehet száz éves kort elérni, jó egészségben maradni és fiatalosan érezni mindvégig.

Intézetünk több ismert európai orvos vezetése alatt áll. Azon célból lett megalapítva, hogy a magyarok szenvedéseit segítsen.

Alapos vizsgálat alá vetjük mindama betegségeket, melyben honfitársaink szenvednek. Több évi tanulmányozás és munka után megalapítottuk ezt az INTÉZETET a patent orvosok előállítására, hogy sikeresen megküzdhesünk a betegségekkel.

Feltaláltuk a megfelelő gyógyszereket testvéreink gyógyítására minden betegségnek, bármennyire elhanyagoltak is. Eme gyógyszerek értékét elismerik kiváló SPECIALISTÁK is. Össze lettek gyűjtve eme orvosok alkatrészei az egész föld kerekéről. Egy része Magyarországról, más része Németországból, Olaszországból, Afrikából és Dél-Amerikából és irásbeli JÓTLLÁST adunk, hogy megfeleljenek az Egyesült Államok törvényeinek.

NE LEGYEN ELKEDVETLENITVE

ha az orvosok fel is adták a reményt Önt kigyógyítani. — Ha bármikor szüksége van az alatt felsorolt gyógyszerekre, vágja ki ezt a hirdetést, tegyen keresztet a kívánt gyógyszer neve után, írja alá nevét és címét és küldje be nekünk. Mindenkor INGYEN állunk szolgálatára és őszinte tanácsot adunk Önnek.

A gyógyszerek neve:	
1. Férfi betegségek:	--- Bármely korban és állapotban.
2. Köszvény:	--- Izom- és csuklófájdalmak ellen a test bármely részében.
3. Vérmergezés:	--- Kötések és bőrbetegségek.
4. Gyengeség:	--- Ifjúkori ballépések.
5. Tüdőbajok:	--- Köhögés, Asthma, Bronchitis és Meghülés.
6. Gyomor:	--- A pelek és a gyomor rendbehozására.
7. Vese bajok:	--- Gyenge vesék és vizelet bajok.
8. Bőrbetegségek:	--- Eczema, nyílt sebek és var.
9. Erősítő szer:	--- Gyenge szervezet, vérhiány és étvágytalanság.
10. Női betegségek:	--- Havi rendetlenségek, tisztulások és vérzések.

Minden levelezés titoktartás mellett történik.
THE ROMAN MEDICINE COMPANY
STATION 5, PHILADELPHIA, PA.

ITT A NAGYSZERŰ ALKALOM ARRA, HOGY ÖN PÉNZT CSINÁLJON!

Itt a nagyszerű alkalom arra, hogy ön egy igen szép fő vagy mellék-keresetre tegyen szert, egyuttal pedig kiváló szolgálatot tehet barátainak, ismerőseinek, szomszédainak, egyszóval mindenkinek, melyért egész életükön át hálásak lesznek önnek.

Azt akarjuk, hogy Ön minden családdal megismertesse a világhírnévnek örvendő "PARTOLÁT", a fertőtlenítő, vér- és gyomortisztító, valamint hashajtó cukorkát. — Azt a "PARTOLÁT", melynek kitünő tulajdonságainál fogva népszerű elnevezése: "AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN." — Azt akarjuk, hogy az Ön révén minél többen ismerjék meg a találmányok egyik legkiválóbbját: a "PARTOLÁT", mely bámulatosan gyors és kellemes hatásánál fogva az egész világon a jó egészség legigazabb barátjának van elismerve, mert megbeesülhetetlen védelmezője és segítője az emberiségnek.

Írjon nekünk azonnal részletes és teljes felvilágosításért és mi meg fogjuk Önnek magyarázni, egyszerű, de hasznos ajánlatunkat, melynek elfogadása esetén Ön minden rendelkezésére álló idejét pénzé teheti.

Egy millió új barátot óhajtunk toborozni a

PARTOLA
"AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN"

füdítően kellemes és hatásos hashajtó cukorka számára. — Egy millió új barátot azon milliók táborába, akik egyhangulag elismerik, hogy a "PARTOLA" nélkülözhetetlen egészségvédő és segítő szere minden családnak és annak minden egyes tagjának.

PARTOLA HASZNÁL

az emésztési zavarok leküzdésében, meggátolja a komolyabb gyomorbajt és az azal rendszerint együtt járó egyéb betegségeket, tisztítja a vért, eltávolítja a szervezetben esetleg lerakódott ártalmas anyagokat, tisztátalanságokat, vagy bacillusokat, melyek a szervezetbe a táplálékokkal, de meg belélegzéssel is behatolhatnak az orron vagy szájon át.

Az ujjkor egyik legnagyobb találmánya a "PARTOLA", "Az Orvos Cukorka Alakban".
Édes mint a méz, ize olyan, mint a promincli cukorkáé. — Öregek, fiatalok, asszonyok, férfiak és gyermekek egyformán szeretik.

Legyen ön képviselője a Partolának

Ragadja meg az alkalmat és lépjen Ön is azok sorába, akik kitünő fertőtlenítő, vér és gyomor tisztító, valamint hashajtó cukorkát ismertetik, terjesztik. — Ne késlekedjék. — Vágja ki az alanti szelvényt és küldje be hozzánk.

Nem kerül egy centjébe sem,

de alkalmat nyújt Önnek egy nagyon szép fő vagy mellék keresetre szert tenni.

Az ajánlat, melyet itten önnek teszünk, nem kerül egy centjébe sem, — Ne küldjön ön be pénzt, csak közölje nevét és pontos címét és mi részletesen meg fogjuk önnek írni, hogy mily könnyű szerrel tekintélyes jövedelemre, fő vagy mellékkeresetre tehet szert.

Igen sokan átlagosan havonként 100 dollárt is megkeresnek

aképen, hogy felesleges idejük egy részében a "PARTOLÁT" ismer-
tetik és sikerrel terjesztik.

Jelentkezhetnek olyanok is, akik évek óta maguk is használják a "Partolát",

mint kedvence szerüket, mert tapasztalat szerint az a legjobb elárúsító (salesman), aki ismeri, tudja, hogy mit ad el.

Ne mulassza el MEG MA postára adni ezt a szelvényt.

PARTOLA PATIKA,
100 SECOND AVE.,
NEW YORK, N. Y.

Minden kötelesség nélkül kérem, szelvényednek velem részletesen közölni, hogy a hirdetés szerint hogyan szerezhetek én nagy pénzt "AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN" elnevezés alatt ismeretes "PARTOLÁNAK" ismertetésével és terjesztésével.

Név: _____
Utca, házszám vagy box: _____
Város: _____
Állam: _____

Ha Önnek barátai vannak, úgy azok számát rövid idő alatt szaporítani fogja, ha ugyanis bemutatja "AZ ORVOST CUKORKA ALAKBAN" szomszédainak és összes ismerőseinek. Ők örülni fognak, hogy a "PARTOLÁT" az Ön révén megismerték, Önre pedig mint jótévedőjükre fognak nagy-rabecsúlással tekinteni.

Ne késlekedjék egyetlen egy percet sem! — Írjon azonnal, még ma! — Töltse ki az itt látható szelvényt, azután vágja ki és küldje be hozzánk, hogy mielőbb megismertessük Önt érdekes és hasznos ajánlatunkkal.

**Ne mulassza el még ma postára adni
ezt a szelvényt!**